

POKALBIS SU PRELATU JUOZU KONČIUM

Jo balfinės veiklos atsiminimų knyga pasitinkant

Ilgamečio Balfio pirm. prelatu Juozo Končiaus knyga „Atsiminimai iš Balfio veiklos“ šiuo metu pradeda spausdinti „Draugo“ spaustuveje. Leidinys gausiai iliustruotas, apie 400 psl., apimęs 1944-1964 metų laikotarpį. Knyga rudenį mėnesiais bus atiduota skaitytojams. Pats jos autorius, besilankęs „Drauge“ leidinio reikalais, redaktoriaus taipgi buvo užkalbintas šia tema.

— Ar galvojote, Prelate, tuo metu, kada karo ir pokario metais vadovavote Balfui, kad šia savo veikla kuriate istoriją, ir kad kada nors reikės rašyti knygą, liudijančią lietuvių tautos nepasimetimą, organizuotumą ir energiją pačiais sunkiausiais laikmečiais?

— Antrojo pas. karo metu pasiekė mus J. A. V-ės šturmo žinios apie lietuvių tautos kančias, kai 1940—1 m. rusai, okupavę Lietuvą, terorizavo žmones ir tūkstančius vežė į Sibirą.

Kunigų Vienybės seimas 1940 m. sudarė specialią komisiją lietuvių katalikų kunigų komiteto Lietuvai nuo karo nukentėjusiai gelbėti vardu. Man teko šiai šalpos organizacijai 4 metus vadovauti, iki buvo įsteigtas 1944 m. kovo mėn. visų Amerikos lietuvių bendrasis šalpos fondas. Šioji nauja organizacija išrinko mane pirmininku; teko jai vadovauti daugiau kaip dvidešimt metų.

Su džiaugsmu šiai kilniai organizacijai sutikau vadovauti. Tuomet neturėjau jokių kitų planų, kaip tik padėti lietuvių tautai. Mano širdžiai šis darbas buvo artimas, nes Pirmojo pas. karo metu 1916—8 m. lankiau lietuvių karo belaisvius Vokietijoje ir 1919 m., Lietuvos vyriausybės įgaliojimu, įsteigiau Centro biurą belaisviams grąžinti prie Lietuvos pasivertusių (Vokietijoje) Berlyne. Taip pat buvau Sąjungininkų repatriacinės komisijos nariu. (Komisija vadinosi Allied Commission for Repatriation of Military Captives.) Pasisekė grąžinti per 30.000 belaisvių vienerių metų bėgyje.

1921 m. Lietuvos vyriausybės siunčiamas, vykau į Maskvą ir Leningradą (St. Peterburgą) parūpinti lietuvių civilių grąžinimo.

Apie anų laikų veiklą spaudoje nesu nieko rašęs. Nei tada,

nei organizuojant Balfą ir jam veikiant, niekada man nebuvo atėjusi mintis, kad rašyčiau kada nors apie tai savo atsiminimuose.

Pradžioje turėjau galvoje rašyti vien tik istorinio pobūdžio knygą. Tvarkydamas turimą medžiagą, priėjau išvados, kad geriau rašyti atsiminimus apie Balfio veiklos daugiau kaip 20 m. laikotarpį. Atskiri asmenys ir lietuvių spauda paraginoma imtis šio darbo. Atsiminimuose įtraukiau apskiai duomenų, kurių nei Balfio centras neturi, nei niekas kitas, nes aprašiau faktus, vadovaudamasis patirtų įvykių atsiminimais.

— Kokie buvo įspūdžiai pirmą kartą anais metais atvykus Europon ir pirmą kartą susitikus ten benamius lietuvių stovyklinėse sąlygose?

— Su pirmaisiais lietuviams pabėgėliais susitikau 1945 m. gruodžio mėnesį Paryžiuje. Jie padarė malonų įspūdį: kultūringi, gerai susiorganizavę; šalpos darbuose jiems vadovavo Balfio ten paskirtas įgaliotinis dr. S. Bačkis. Lietuviai gyveno privačiai, ne stovyklose. Paryžiaus mieste ir visoje Parncūzijoje Balfio šalpa jau buvo juos pasiekusi.

Kai 1946 m. sausio mėn. nuvykau iš Paryžiaus į Vokietijos karo zonas, lietuvių gyvenimo vaizdas susidarė visai skirtingas, slegiantis ir liūdnas. Pirmuosius lietuvių teko aplankyti Tuebingene. Čia kaip tik buvo susispietę žymių lietuvių veikėjų Lietuvos raudonajame kryžiuje, Vlike, Ciurlionio ansamblyje.

Nežiūrint liūdnos ekonominės padėties ir ypač nežinomos ateities, lietuviai darė labai žavų įspūdį, rodė ryžtingumą, kultūringumą ir puikias organizuotumo. Jų nuolatinis man kėlimas klausimas buvo: kaip greit galėsime grįžti į laisvą tėvynę? Į šį klausimą, kaip paaiškės vėliau, negalėjau atsakyti dėl vedamos prokomunistinės Amerikos politikos.

— Be abejo, ilgoje savo balfinėje veikloje esate pergyvenęs apskiai ir džiaugsmingų ir liūdnų momentų. Įdomu būtų sužinoti, kurie iš tų linksmųjų ir liūdnųjų lig šiol yra labiausiai ryškūs Jūsų atmintyje ir gyvi širdyje?

— Liūdniesnieji pergyvenimai

buvo tada, kai J. A. V-ių Prezidento karo šalpos organizacija (President's War Relief) nesutiko patvirtinti Balfio, atsiskė jį pripažinti. Šį neigiamą atsaką, nežiūrint didelių mūsų pastangų, gavau 1944 m. birželio mėnesį. Lietuvių komunistų veikimas ir Sovietų Rusijos šalpos fondas buvo prieš Balfą ir mano asmenį, ir, be abejo, tuometinis Amerikos valdžios bendradarbiavimas su komunistais nulėmė šį liūdną, neigiamą atsaką.

Po šios žinios porą naktų negalėjau miegoti. Betgi nenusiminiau ir su dar didesniu pasiryžimu, lietuvių patriotų talkinimas, toliau tęsiau sunkią kovą. Prezidento šalpos organizacijos patvirtinimas buvo todėl labai svarbus, kad be jo Balfas negalėjo gauti lėšų iš, taip vadinamo, Karo fondo.

Antrasis sunkus pergyvenimas buvo tada, kai JAV valdžia Vokietijoje ir UNRRA man uždraudė kalbėti ką nors blogo apie sovietus tremtiniams karo zonose. Tai įvyko taip. Kai 1945 m. atvažiavau į Paryžių, amerikiečių spaudos reporteris atvyko pas mane į viešbutį pasikalbėti. Jam paaiškinau, kaip skaudžiai lietuvių tauta nukentėjo nuo Sovietų Rusijos 1940—1 m. Man atvykus į Frankfurtą (Vokietijoje), Unnrros aukštieji pareigūnai ir karinės valdžios atstovai parodė man „New York Herald“ ir paklausė, ar aš tikrai kalbėjau, kaip ten parašyta. Žinoma, patvirtinau. Tuomet jie man pareiškė, kad karo zonose yra griežtai draudžiama ką nors neigiamo pabėgėliams sakyti apie „ištikimą“, „galiną“ sąjungininką — Sovietų Rusiją, kitaip — jie būsią priversti mane per 24 val. iš karo zonų išsiųsti atgal. Jiems į tai atsakiau, kad, nieko gero apie sovietų rusus nežinodamas ir reikalavimo klausydamas, geriausia, apie juos visai nieko nesaikysiu.

Susidarius tokia situacija, lankant stovyklas, ypač gražų lietuvių jaunimą, ne kartą man širdį jauspau, kad negalėjau jiems teisybės pasakyti. Ir, žinoma, taip pat negalėjau sakyti, kad jie greitai į Lietuvą grįš. Atvažiavęs į Dillingeną radau ten savo sesutę ir jos šeimą. Kai paraginai juos važiuoti į Ameriką, jiems buvo staigmena: kaip ir visi kiti lietuviai, jie buvo pasiryžę laukti Vokietijoje Lietuvos išlaisvinimo. Turėjau

padėti daug pastangų, kol juos įtikinau važiuoti į Ameriką. Po šio incidento daugelis tremtinių spėjo, kad jiems greitai nepasiseks grįžti į laisvą tėvynę.

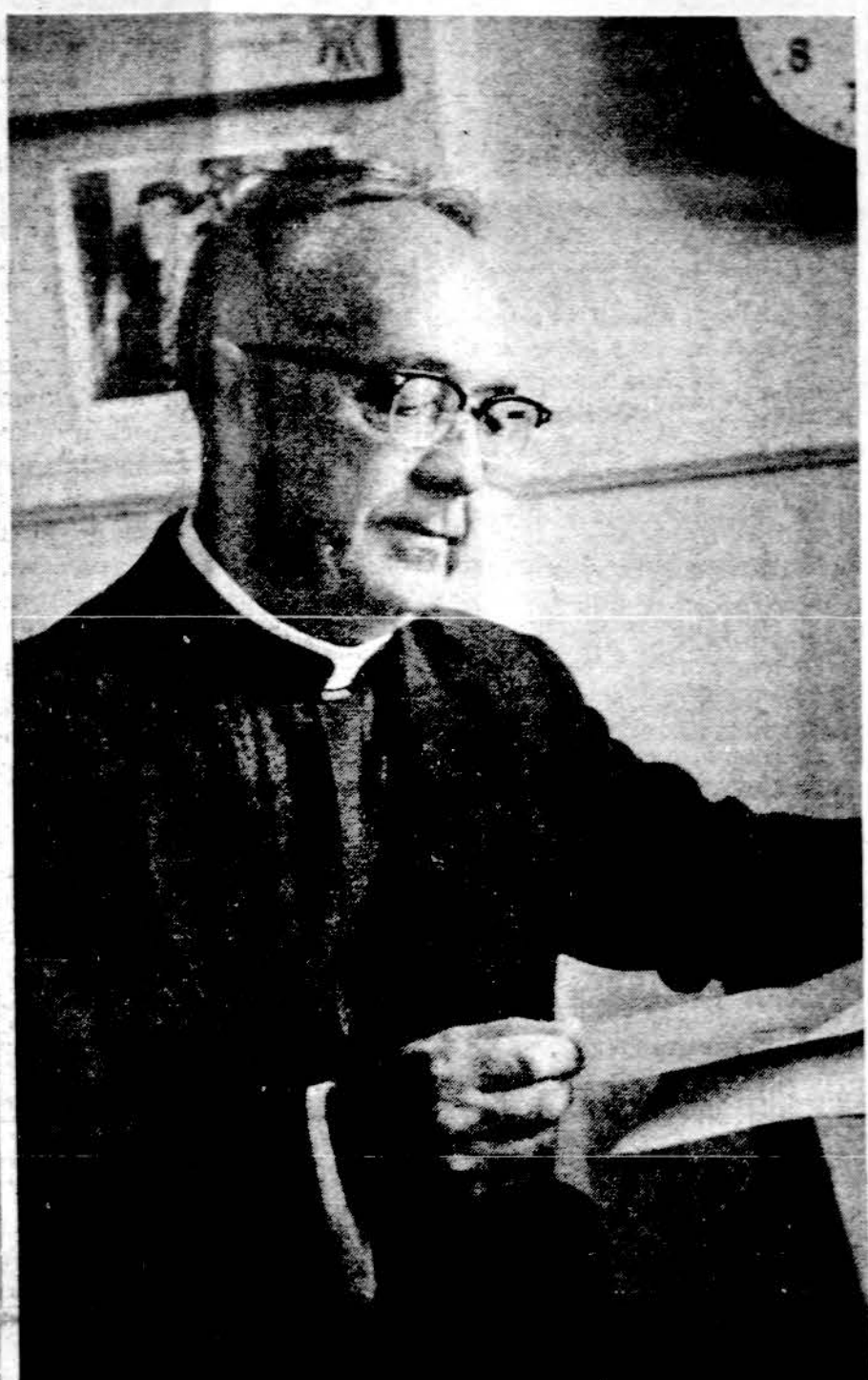
Vienas džiaugsmingiausių įvykių buvo, kai 1944 m. rugpjūčio mėn. Prezidento šalpos organizacija Balfą patvirtino ir rekomendavo Valstybiniam karo fondui, o ypač, kai fondas spalio mėn. Balfui jau paskyrė pusę milijono dolerių.

Kitas džiaugsmingas įvykis buvo, kai gavau visus leidimus vykti į Europą, pasimatyti su lietuviams pabėgėliais ir susipažinti su jų gyvenimo sąlygomis.

Dar kitas, ypatingai džiuginantis dalykas buvo, kai J. A. V-ių kongresas po didelių mūsų pastangų, priėmė imigracinį įstatymą, DP Act 1948.

Taip pat buvo malonu, kad J. A. V-ės senieji ateiviai lietuviai labai nuosirdžiai teikdavo darbą ir buto garantijas, ir todėl lietuvių emigracija iš Vokietijos į J. A. V-ės vyko labai sklandžiai.

Malonu taip pat buvo per tuos



Prelatas Juozas Končius

Nuotr. V. Maželio

20 su kaupu metų nuosirdžiai bendradarbiauti su visais Amerikos lietuviams — be srovinių ar tikybinių įsitikinimų skirtumo.

Taip pat buvo džiugu ir malonu su gerai organizuotais tremtiniais lietuviams bendradarbiauti, jiems pagalbai teikiant, nors ir ne viską atvirai galėjau jiems kalbėti, ir kai kurie dėl to manęs negalėjo suprasti.

— Kaip techniškai ir medžiagos rinkimo prasme vyko atsiminimų rašymas ir kiek laiko visam tam darbui reikėjo pašvęsti?

— Medžiagos rinkimas man nesudarė jokios problemos, kadangi per 20 m. Amerikoje ir Europoje Balfio reikalais teko daug susirašinėti, konferuoti, tad susidarė labai daug raštų, kos medžiagos — net 13 dėžių; jos tik apie pusę panaudojau, rašydamas savo atsiminimų knygą. Baigęs knygą rašyti, medžiagą pasiunčiau Pasaulio lietuvių archyvu į Chicagoje, bet

(Nukelta į 2 psl.)

Kertinė Parastė

PLIUS, MINUS IR KAS IŠ TO?

Mūsų spaudoje įprasta apie lietuviškosios veiklos išskirtinius įvykius, ypač jeigu jie turi ir kultūrinį pobūdį, plačiai bei pakartotinai rašyti dar tų įvykių išvakarėse. Nepasakytume, kad šito turėtų būti vengtina. Juk nėra lengva karais aptingusių mūsų visuomenę išjudinti to ar kito rengiamo įvykio kryptimi. Spaudoje tad ir stengiamasi tokiais anonisiniais raštais sudominti žmones būsimu kongresu, dainų ar tautinių šokių švente, vienokiu ar kitokiu suvažiavimu, meno paroda, literatūros vakaru, dramos spektakliu, koncertu ar operos pastatymu. Ir jeigu laikraščius iš anksto apie tai nebūtų rašoma, nebūtų sudaromos atitinkamos nuotaikos, ne vienu metu atveju gyvos kūrybinės pastangos nepasiektų savo tikslo, likdamos tik atgarsio nerandantių ir tyruose saugiančių balsu.

Visai suprantama, kad tokie, pasakytume, išvakariniai aprašai gali būti kartais ir savotiškai pertempti. Gali pasirodyti, kad iš anksto spaudoje akcentuotam faktui, jam įsikūnijus, trūko ir kūrybinio polėkio ir organizuotumo, kad jis geroka savo dalimi buvo tik atkūrinys. Bet tokiu atveju vėlgi mūsų spaudos puslapių yra atviri suvažiavimų, kultūrinio vakaro ar vienokios bei kitokios šventės ne tik liaupsinimui, bet ir kritikai.

Ir didžioji bėda yra ne tai, kad į faktą kreipiamas spaudos dėmesys dar jame neįsikūnijus, bet kad po įvykio spaudos puslapiuose regime tik trumpą ir vienkartinį fakto aprašą, dažniausiai tik oficialiai teigiamą, o po to vėl visur tylu, lyg niekur nieko ir nebūtų buvę. Laisvojo pasaulio lietuvių bendruomenės kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje ne vienu atveju matome kažką panašaus į amerikietiško stiliaus kalėdinių nuotaikų raidą: prieš — ištisus mėnesius visokiais būdais keliamas dėmesys artėjančioms šventėms; po — viskas subliūksta viena diena, nukertama kaip kirviu, net ir atsikvėpti nuo anos pasirošimo įtampos nepalieka laiko.

O kodėl po kiekvieno išskirtinio lietuviškojo gyvenimo įvykio viešai ir plačiau spaudoje nepasvarstyti: kas ir kaip buvo padaryta ar nepadaryta, kas pasiekta, ko nepasiekta? Juk tokie pasiekimai mai duotų apskiai naudoti įvairiems planavimams ateityje.

Konkrečiai, kad ir šiemetinė proga. Smarkiai įsiūbuotas Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso aprašai ir Dainų šventės užpasiruošimo stoka. Ir išvada būtų tokia: nei mūsų jaunimas, nei mūsų senimas nėra kokie antžmogiai, kad įvykių sugebėtų padaryti tobulai. Stebukų galios nei vieni, nei kiti neturi, o vieni iš kitų daug ko galime pasimokyti ir pasiskolinti, dar geriau — siekti to paties tikslo bendromis jėgomis, kurios reprezentuotų ne vien tik atskirų kartų, bet ir visos lietuviškosios visuomenės pastangas ir jų rezultatus lygiai ir jaunimo kongresuos ir dainų šventės ir kitokiose neišsėtinose progose.

k. br.

Šiame numery:

- Plus, minus ir kas iš to?
- Pokalbis su prelatu Juozu Končium.
- Pirmasis ateitininkų vienetas Amerikoje.
- „Milžino paunksmės“ Jogailos drama.
- Stasio Žilio eilėraščiai.
- Mauriškoji Andalūzija.
- Apie literatūros vakarą New Yorke.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.



Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso užsienio svečiams pagerbti literatūros vakare, Carnegie Endowment, New Yorke, rašytojas Antanas Gustaitis (kairėje) pasirašo naujoje savo knygoje, dovanotoje svečini iš Australijos, ir aktorius Vytautas Valukas (dešinėje) skaito ištrauką iš tik ką išėjusio Petro Tarulio romano „Vilniaus rūbas“. Plateanias šio literatūros vakaro aprašas siandieninio Kultūrinio Drango 6-tame puslapyje. Nuotr. V. Maželio

Pokalbis su prel. Juozu Končium

(Atkelta iš 1 psl.)

dar gerokai svarbių raštų yra likę pas mane; juos taip pat ketinu perduoti Lietuvių archyviui. Suprantama, dar daugiau medžiagos apie Balfą yra Balfų centro raštinėje.

Knyga rašiau maždaug vienerius metus. Europos Balfų dokumentus esu pasiuntęs į "Alką".

— Ar parašytoji Balfų istorija yra labiau literatūriniai įspūdžiai ir atsiminimų pasakojimai, ar daugiau istoriniams veikalui būdingas dokumentinis medžiagos sukaupimas? O gal knygoje bus apstu ir vieno ir antro pobūdžio braižo? Tuo atveju, kaip sekėsi viena ir antroje pakoje knygoje išlyginti, atstoti jai atitinkamą planą ir formą?

— Mano knygoje yra labai daug istorinės dokumentacijos. Tai gal bus ateityje vertinga, kai koks istorikas rašys platesnį veikalą apie Balfą. Nušviečiau iš savo atsiminimų perspektyvos Balfų vystymąsi ir mūsų visų nuosirdų bendradarbiavimą. Plačiau sustojau prie šalpos ir emigracijos veikimo.

Istorinė ir literatūrinė medžiaga jungti buvo lengva, atkuriant įvykių chronologinę raidą.

— Kaip galvojate, Prelate, apie šiuolaikinę Balfų egzistencijos būtinybę? Dėl kurių motyvų ji reikalinga ir dabar, ir kodėl reikia ji išlaikyti ateityje?

— Balfų egzistencija yra būtina ir labai svarbi. Grįžę iš Sibiro, o taip pat Vakarių Europos kraštuose likę lietuviai nuolat kreipiasi į Balfą, prašydami visokeriopos pagalbos. Jei Lietuva būtų laisva, supranta, ji jos gautų savo tėvynėje, bet kadangi ji dabar yra vargšai našlaičiai, tad Balfas, įsikūręs turtingiausiam pasaulio krašte, turi būti jiems ir tėvu ir motina.

Balfas nepivalo savo veiklos mažinti, bet turi ją vystyti, plėsti. Kuomet sovietų uždėti vergijos panceriai nukris, Lietuva dar šauksis mūsų pagalbos. Taip pat turime būti pasiruošę, jei, neduok Dieve, įvyktų trečiasis pasaulinis karas.

Balfas yra ne tik JAV valdžios pripažintas, bet ir Jungtinių Tautų ir visų kitų tarptautinių organizacijų pasaulyje. Nuolat būdamas Europoje, aktyviai reprezentavau Balfą, kaip tarptautinio pobūdžio organizaciją, jų tarpe. Kitą panašią organizaciją įvesdinti į tarptautinę šeimą būtų sunku — tad Balfų palaikymas ir tolimesnis reprezentavimas laisvajame pasaulyje yra būtinas.

— Kiek atsimename, pokario metais Balfas Vokietijoje rūpinosi ir lietuvių kultūrinės veiklos parama. Buvo gi net literatūrinė Balfų bendrovė, buvo net specialiai paremtos vieno ar kito kultūrininko - kūrėjo pastangos. Ar šiuo metu, kada anksčiau šelpiamųjų masė jau gerokai patį praturtėjo, nebūtų galima Balfui vėl daugiau paremti laisvojo pasaulio lietuvių kūrybinius užmojus, juo labiau, kad pinigine ir turto prasme mūsų rašytojai, dailininkai, muzikai kaip buvo, taip ir paliko tuščiausiomis kišenėmis, ir kasdieninės duonos rūpesčiai neleidžia rimčiau ir ilgesniam laikui atsistoti vien tik kūrybai, jai skiriamai tik nuvargamas nuo kitų reikalų valandas?

— Balfų tikslas buvo ir yra ne vien duona ir rūbais vargti atsidūrusius lietuvių aprūpinti, bet taip pat švietimo atžvilgiu juos paremti.

Kai nuvykau į Vokietiją 1946 m. pradžioje, vienas svarbiausių mano klausimų buvo: kas yra labiausiai reikalinga, kuo Balfas galėtų jums padėti? Šiuo atveju mano svarbiausiu pata-

rėju buvo Lietuvos raudonasis kryžius — ten gavau nurodymų šaipą nukreipti ir švietimo reikalams, teikiant lėšas įsikūrimams prie stovyklų mokykloms ir universitetų studentams stipendijų forma. Jų nuomone, Balfų pagalba maistu ir vaistais, Untrai veikiant, nėra jau taip mirtinai būtina, nes, kad ir pravai, bet žmonės vis dėlto buvo pakankamai maitinami ir nebadavo. Lietuvos raudonajam kryžiui lėšas ir talkinant, piniginių lėšų buvo nukreiptos lietuviams studentams, Europoje einantiems mokslą. Jų buvo apie 2.250; 2.000 vien Vokietijoje ir Austrijoje. Šiuose kraštuose stipendijos buvo dalinamos per Lietuvos raudonąjį kryžių, o Italijoje, Šveicarijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Danijoje ir Švedijoje per Balfų igaliotinius. Ačiū Dievui, jie, baigę aukštuosius mokslus ir atvykę į JAV ar kitus kraštus, puikiai įsikūrė ir dabar privalėtų būti Balfui dėkingi ir kosniai jį remti.

Svarbu būtų remti ir kiti kultūriniai bei mokslo reikalai, bet ši sritis neįtraukta Balfų konsultacijon, tad tokios veiklos išplėtimui reikėtų padaryti pakeitimus pačiuose įstatuose.

Būti taip pat svarbu įsteigti pagyvenusiems (mano surbrendusiems, pagalbiškai maitinami) kultūrininkams - veikėjams lietuviška sodyba, kad jie lietuviškoje atmosferoje galėtų, čia atsiminimus rašyti, tęsti savo kūrybinę bei literatūrinę darbą. Tuo reikalu Balfas turėtų šiuo metu ypač susirūpinti ir



Prelatas Juozas Končius ir red. Kazys Bradūnas pokalbio metu "Draugo" redakcijoje.

daryti atitinkamų žygių. Šie dalykai mums yra labai aktualūs, o ir Amerikos valdžia tokius projektus finansuodama remia.

— Žinome, kad esate darbo, o ne poilsavimo žmogus. Tai vargu, baigę Balfų istoriją, sužėsite rankas poilsui. Ką tad šiuo metu rašote ir ką manote išleisti artimiausioje ateityje?

— Užsimojimų turiu daug tik, Dievas žino, kaip ilgai dar būsiu pajėgus. Prieš 13 metų vėžys mane norėjo papiauti. Po sunkios ligos ir operacijos, gydytojų patarimais, apsigyvenau Floridoje. Atsidūręs tropikiniam klimato, nepasijutau laimingesnis, nes esu atsisakyęs nuo lietuvių ir lietuviškos veiklos.

Šalia bažnytinio darbo, kuriuo talkinu amerikiečių parapijai, kiek sveikata leidžia, visą laiką pašvenčiu rašymui. Prieš porą metų (1964 m.) baigiau rašyti anglių kalba istorinį veikalą

"Vytautas the Great", pereinantis metais parašiau apie Balfą, o šiemet baigiu rašyti taip pat istorinę knygą anglių kalba jaunimui "History of Lithuania".

Planuoju vykti į Europą ir kartu su Lietuvių katalikų mokslo akademija talkinti rinkimui Lietuvai svarbių istorinių dokumentų, kurie iki mūsų laikų dar nebuvo atspausdinti. Tai buvo mano troškimas dar prieš 40 metų, bet kunigiskasis gyvenimas ir darbas labdaros srityje pastūmėjo mane kita linkme.

Planavau ir dabar tebesvajoti, organizuoti lietuvių sodybą Amerikoje — Floridoje, ar kokioje kitoje valstybėje. Šiuos klausimus jau esu kėlęs spaudoje, bet jie sunkiai realizuojasi.

Nuolatinė veikla, darbas, planavimai palaiko mano jėgas. Dievas žino, ką man dar teks veikti, kokie reikalai dar gali iškilti lietuvių tautai? Esu pasiryzęs dirbti, kas reikia, kiek pajėgsiu.

PIRMASIS ATEITININKŲ VIENETAS AMERIKOJE

Chicago ateitininkams 25 metai

VINCENTAS LIULEVIČIUS

Kai kas gali nustebti, kad vos tik pernai Chicago ateitininkai atšventė 15 metų sukaktį, o dabar sakoma, kad Chicago ateitininkai jau gyvuoja 25 metus. Per vienerius metus dešimtmėčiui "pasenėjo". Nors apie būsimą šiais metais sukaktį jau buvo užsiminta prieš penkerius metus (žiūr. "Ateitis", 1961 m., 6 nr., 139 psl.) ir pereinę metų sukakties rengėjai buvo įspėti, bet dėl rašančiam nežinomų motyvų jį tai nebuvo atsižvelgta.

Šio rašinio tikslas — iškelti

Amerikos ateitininkų gyvavimo faktą, kurį retas težino. Norima priminti ateitininkų vienetą, kurio pasizymėjimo labai gražia veikinta, bet beveik užmiršta vėliau ir ši kraštą prigužėjusių idėjos brolių.

Svarstymai

Apie tai, kaip prieita minties organizuoti Chicago ateitininkus, štai ką pasakoja vienas iniciatorių — kun. dr. Juozas Prunskis: "Is vokiečių sudaryto politiniams Lietuvos pabėgė-

liams koncentracijos lagerio ištūkęs ir patekęs į Berlyną, ten gavau a. a. prel. M. Krušo kvietimą dirbti jo parapijoje ir 1940 m. sulaukiau JAV vizą. Gruodžio 4 d. jau buvau šiame krašte, bene pirmasis iš tremtinių kunigų.

Cia atradau jau iš ankščiau atvykusius ir dėl sovietų okupacijos ir tėvynės nebegrįžusių Lietuvos jaunuolių. Susirado ir šveicarių studijavę kun. dr. Ant. Deksnys. Tėvynės ilgesio veiksmu, suėdavome pasikalbėti, pabendrauti.

Jautėsi reikalas, kad susidarytų kokia nors organizacija, kuri apjungtų tuos miešius nepriklausomos Lietuvos dvasia alpijančius bernaičius ir mergaites. Su kun. Deksniu svarstėme, ką čia reikėtų daryti. Būti buvę galimai įsilieti į vyčius. Ta organizacija mums labai artima. Kai kurie ten ir įsijungė, bet iš kitos pusės buvo aiškus reikalas nors protarpiais pabendrauti tiems, kurie buvo jau nepriklausomos Lietuvos produktas.

Galima buvo steigti visai naują organizaciją, bet mums buvo gaila atsisukti nuo tų gražių tradicijų, kurios gavino Lietuvus jaunimą. Chicagoje buvusieji jau nieji ateiviai visi buvo patriotai ir katalikai. Taigi mums beliko pasirinkti tarp pavasarininkų ir ateitininkų. Abiems organizacijoms turėjome daug sentimentų. Tačiau pavasarininkai buvo daugiau kaimo jaunimo organizacija. Mums atrodė, kad miesto jaunimui, mūsų paaugusiam inteligentiškam atžalynui geriau tiks ateitininkai. Taip 1941 metais sudarėme pirmąją ateitininkų išeivių kuopą Chicagoje.

Chicago Ateitininkų Draugovė

Pagal to vienoto protokolus (kurių dalį radau pas buvusius sekretore ir vėliau pirmininkę Antaniną Navikaitę-Paškauskienę), pirmasis pasitarimas (dalyvavo 8 asmenys) įvyko 1941 m. gegužės 3 d. Ūsų namuose (3322



Chicago ateitininkai 1941 m. vasaros sekmadienį susirinkime — įskiloje. Iš k. į d.: Bruno Shotas, kun. dr. A. Deksnys, kun. J. Prunskis (groja lūpine armonikele) ir A. Čelkis.



Chicago ateitininkai 1944. X. 7 prie St. Louis šv. Liudviko katedros. Iš k. į d.: Bronė Skirienė, Valerija Veličkaitė, Teresė Samaitė, Onutė Petrosiūtė, Bernadeta Samaitė, Antanina Navikaitė, Sofija Samaitė, kun. dr. Antanas Deksnys ir Benė Vančytė.

So. Wallace St.), kur svarstytas ateivių suorganizavimas į katalikišką kultūrinę jaunimo organizaciją, kurios tikslas būtų: išpopuliarinti ir palaikyti lietuviškumą amerikiečių tarpe; neleisti žūti tam, kas lietuvių širdžiai yra brangu: gražieji papročiai, dailūs menas, skambioji daina. Nors daug tartasi, bet šiame susirinkime sprendimo nepadarėta. Tad birželio 5 d. sušauktas kitas susirinkimas, įvykęs šv. Jurgio parapijos mokyklos patalpose (dalyvaujančių 11 asmenų). Šį kartą jau nuspręsta suorganizuoti į vienatį ir pavadinti "Chicago Ateitininkų Draugovę", kuri būtų Lietuvos ateitininkų šaka. Po šio susirinkimo sugedotas Ateitininkų himnas, kuris (protokolo žodžiais tariant) "skambėjo pirmą sykį Amerikoje". Birželio 25 d. susirinkime išrinkta pirmoji valdyba, kurios dvasios vadu buvo kun. dr. Antanas Deksnys, pirmininku — P. Baltinis, vicepirmininku — A. Skirius, sekretore — Antanina Navikaitė ir kasininku — Alb. Reneckis.

Taip atsirado ateitininkų vienetą — "Chicago Ateitininkų Draugovę". Liepos 25 d. Kunigų Vienybės Chicago apylinkės susirinkime kun. dr. A. Deksnys supažindino kunigus su ateitininkų jaunimo draugovės tikslais ir veikla. Visi pritarė organizuoto vieneto įkūrimui ir pažadėjo paremti veiklą, leidžiant naudotis parapijos salėmis.

Šio vienoto gyvavimo metu dvasios vadai buvo kun. dr. A. Deksnys, kun. J. Prunskis ir kun. K. Barauskas. Pirmininkavo 1941 m. P. Baltinis, 1942 m.

A. Skirius, o nuo 1943 m. padžios jau išrinkta A. Navikaitė.

Vienetas, atrodo, nebuvo peršokęs dvidešimties narių skaičiaus. Gražiai veikė, iki nepalietė didesnė vyrų mobilizacija. Platus veikla sustojo apie 1945 metus. O vėliau ir visai sustojo, išskyrus tautinių šokių grupę, kuri gyvuoja iki dabartinių laikų. Apie draugovės veiklos sustojimą kun. dr. J. Prunskis štai ką pasakoja: "Kai pasibaigus antram pasauliniam karui atvyko daugiau tremtinių, jų tarpe gausus skaičius ateitininkų, ideologinis ateitininkijos veikimas susikonsolidavo į šiuo sudarytus branduolius. Mūsų įsteigtieji ateitininkai plačiau išvystė

Lietuvos reprezentavimą tautiniams šokiais, veikdami kaip "Ateities" šokių grupė, daugelį kartų pasirodžiusi kitataučių rengimuose, stadionuose, televizijos programose, o dabar garbėja ir "Ateities" šokėjų atžalynas".

Draugovės veikla

Veikla reikėsi socialiniu bendravimu, ruošiant referatus, paskaitėles, vėliau — daugiausia rūpinosi lietuvių tautinių šokių ir dainų populiarinimu amerikiečių tarpe. Susirinkimai buvo mėgiami daryti parkuose, kur buvo galima laisviau užtraukti lietuvišką dainą ir pažaisi. Buvo (Nukelta iš 7 psl.)

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867

DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moteriškos ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak.
Sešt. 12-3 val. p. p.
Trečiadienis uždarytas.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKIA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketvirt., penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v.
Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. TR 8-6960

DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val.: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.;
sešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. ir sešt. uždaryta.

Tel. GRovehill 6-1595

DR. ALDONA JUŠKĖ
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadien. ir seštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281

DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Tel. REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvių gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad., penktad. nuo 12-4 v. p. p., 6-8 val. vak. Seštad. 12-4 val., trečiadien. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį, seštadienį ir penktadienį vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KIDINIŲ IR VAIKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt., penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadien. 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Seštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERIŠKAS LIGAS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlack 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773 Rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val., antrad. ir penktad. 1-4
Priminėja tik susitarus.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. vak.
Sešt. 9 v. r. — 2 v. p. p.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill
Telef. ofiso: PULman 5-6766
Namų: BEVERly 8-3946

Priėm. antr., antrad., ketv. 6-8 v. v. Seštad. 1-3 v. p. d. Kitom dienom uždaryta.

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7691

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIAL. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-5 v. p. p.
Išskyrus trečiadienį

Telef. 423-2660

DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir sešt. 8 v. r. iki 9 v. v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPECIAL. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštad. nuo 12-4. Trečiadienis ir kitu laikais susitarus telefonu.

Telef. REPUBLIC 7-6005

Atostogose nuo liep. 16 iki rugp. 1

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, ketėdai stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 1 v. p. d. p. iki 8 v. v. kasdien. Trečiadienis uždarytas, seštadienis nuo 10 v. r. iki 1 v. p. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PUSLEIS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val.: antrad. nuo 2-5 po piet. ketvirtad. nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGŲ IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617

Valandos: pirm., antr., ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v. antr., penkt. nuo 12 iki 2 v. p. d. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2950 West 71 Street, telefonas 925-8296
Eces. tel. WA 5-3099
Valandos: 10-12 v. ryto ir 7-8 v. vak. Sešt. 10-12 v. ryto.
Kitas ofisas: 4644 North Ashland Ave., tel. CL 4-2898
Valandos: 2-4 v. p. popiet kasdien. Seštadienis ir trečiadienis abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
ENDRO PRAKTIKA IR MOTERIŠKAS LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 9 iki 4 v. p. p. ir 6 iki 8 v. v. Seštad. 1-4 v. p. popiet ir kitu laikais — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priminėja ligonius tik susitarus.
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. v. Treč. ir seštad. uždaryta. Atostogose iki rugpjūčio 1 d.

Telefonas — GRovehill 6-2823

DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė AKUŠERIJĄ IR MOTERIŠKAS LIGAS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Seštadienis 1 iki 4 val.
Pirmad., antrad. ir trečiadien. uždaryta.

Tel. PROspect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 So. Albany Avenue
Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 v. vak.; penkt. ir seštad. 2-4 popiet. Kitu laikais pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir seštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850

DR. PETRAS ZLOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirm., antrad., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirtad. 5-8 v. v. Seštad. 10-2 v.

"MILŽINO PAUNKSMĖS" JOGAILOS DRAMA

Septyniadešimt metų sukaktį nuo Balio Sruogos gimimo minint

Neseniai suėjo 70 metų nuo mūsų lyriko ir dramaturgo Balio Sruogos gimimo. Tragiškas gyvenimas — viena po kitos žiaurios okupacijos, areštai ir koncentracijos stovykla, karo audros išsiskyrimas su šeima ir pagaliau slėpti ir beviltiškai juoda pavergtos žemės dalis negalėjo neprisidėti prie ankstyvos mirties didelio ir galingo kūrėjo, galėjusio ir šiandien būti mūsų tarpe ir dar daug pasakyti.

Čia šios sukakties proga tebus trumpas staptelėjimas prie B. Sruogos kūrybos apskritai, o tik prie vieno jo veikalo personažo — "Milžino paunksmės" Jogailos ir jo dramos.

Nors "Milžino paunksmėje" visur gyvai ir stipriai jaučiamas Vytautas ir visos veiksmas praeina galingame jo dvasios šešėly, tačiau pagrindinis dramos personažas yra Jogaila. Jis čia, kad ir būdamas nereikšmingas vaidinamojo gyvenimo aplinkoje, yra ne tik fizinis centras, apie kurį sukasi visi kiti veikėjai — pro jį atsispindi ir visa to laikotarpio dvasia. Pagaliau Jogaila čia yra ryškiausiai atskleidžiamas personažas ir žmogiškąją prasme: jo žmogaus ir valdovo dalis, jo dramatiška vienatvė svetimoje ir nesvetingoje aplinkoje, gimtojo krašto ilgesys ir slėgianti skolos našta tėvų žemei. Pagaliau jo senatvės drama, neišvengiama drama ant dviejų pasaulių ribos — šiaurės ir anapus, kada visa primena mirtį ir visi išorinio pasaulio daiktai vis ryškiau ima skambėti išėjimo aidais.

Žmogaus prigimties esmė nesikeičia. Egzistenciniai jo gyvenimo momentai — meilė, pavydas, kančia... ir pagrindinės problemos — jis ir pasaulis, jo žmogiškoji dalis, mirtis ir amžinas likimas — jį lydi nuo pat seniausių laikų. Tačiau kiekvienas laikotarpis, ypač žūrimas šio tolo, yra skirtingas: turi skirtingą žmogaus ir pasaulio sampratą ir skirtingus bei individualiai atskleidžiančius filosofinės ir religinės minties bruožus, kartais atsispindinčius net ir išorinėje aplinkoje.

Su šia skirtinga vieno ar kito laikotarpio dvasia ir aplinka susiduria ir istorikas, praeities

VACYS KAVALIŪNAS

ivykių aiškinimu prikelias praėjusius amžius, ir rašytojas, pajuntąs iracionalių troškimų realizuotis formoje, kurioje atsiskleidžia naujos daiktų vizijos ir gimsta naujos kategorijos tikrovė. Jei rašytojui aplamai vėsada dera laikytis aristoteliškos išminties ir stengtis atvaizduoti ne tiek tai, "kas yra įvykis", bet tai, kas būtų galėję įvykti" (Poetika, IX), tai rašytojui, imančiam temas iš istorijos, svarbu duoti ir įtikinantį bei gyvą istorinės tikrovės vaizdą.

Kalbant apie "Milžino paunksmę", pastebėtina, kad čia vaizduojamas gyvenimas neišsėina iš praeities įvykių rėmų ir savo dvasia ir nuotaika nenutolsta nuo jį individualizuojančio istorinio fono. Tačiau tai pareina ne tik nuo praeities dvasios resurekcijos ir tų Jogailos ir Vy-

tauto laikotarpio momentų, kurie yra glaudžiai susiję su mūsų samone, bet ir nuo rašytojo galios atskleisti žmogaus sielos virsmus, kylančius iš jo būties gelmių.

Pats pirmas — konstruktyvus "Milžino paunksmės" praeities yra Jogailos negali. Iš jos eina ir jo — žmogaus ir valdovo, "karaliaus užkuro" drama, kuri atsiskleidžia gmtosios žemės ilgesio fone, stiprėja dramatinėje vienatvėje ir pagaliau pasiekia būties gelmes neišvengiamo žmogško likimo — mirties perspektyvoje.

Jau pirmosios kūrinio scenos, kuriose pats Jogaila dar nedalyvauja, atskleidžia karčią seno karaliaus dalį — jo šeimos dramą, o taip pat ir visišką jo negalią. Sonka, užuot buvusi parama ir pagunda giloje savo vyro senatvėje, ūžia su lenkų riteriais. Kalbama, kad net ir jo vaikai — ne jo. Tačiau Jo-

gaila bejėgis čia ką nors daryti ar pakeisti. Jis, Hinčos žolės, tėra senas grybas, lavonas, išlindęs iš kapų ir nemągys, kur jo žmona slepianti savo veidą. Bet nei senatvė, nei negalia neatleidžia apgaudinėjamo vyro nuo pavydo kančios.

Pagalau ir pats Jogaila. Jis savo miegamajame. Ir kokia senos karaliaus negalos scena! Jis sėdi, kuri čia ne tik savo grūto realumu, bet tarytum net simboliškai — abstrakčiai išsikišia ir pabrėžia jo bejėgiškumą. Valdovas ir karalius negali net ir atsikelti, kada jis nori, nes čia pat jo miegamajame, šokėjos, kurias po naktinės puotos atsivedė dar neišsipačiusios Sigismundas, Sv. Romos Imperijos imperatorius. Ir velniui prašo Jogaila: "Atleisk tas moteris... nepatogu" — Sigismundas nekrepia į tai jokio dėmesio.

Vienintelė Jogailos prašaištė mintis, kad Vytautas bus vainikuotas Lietuvos karaliaus vainiku. Tai sena jo svajonė, lyg paimta iš jo paties lūpų.

Karalius Lietuvos! Gerai sakai. Senatvė mano šviečia tik svajone. Pro ūkanas. Ką aš slėpiau širdy, Ir man pasiekt nebuvo skirta, taigi, Gal broliu Vytaute pasieks... Kaip atiduosiu aš tėvynei mano brangiai Baisingą skolą, slėgiančią mane?

Tačiau ir čia Jogaila veikt, ką nors konkrečiai daryti, kad jo sena svajonė įvyktų ir kad grąžintų vaisingą skolą (kuri, tarp kitko, tam tėra aiški, kuris žino, su koku kračiu Jogaila atėjo užkurioms), negali. Bet negalima pasakyti, kad čia nebūtų jokios kovos ir dramatinės įtampos. Jogailos galia yra jo karališkoje pozicijoje, ir vienoks ar kitoks jo nusistatymas yra svarbus. Tad jis, negalėdamas pozityviai prisidėti prie Vytauto sumanymo vainikuotis, ryžtasi bent nepakenkti ir susigūžia nepajudinamoje tyloje, kada karūnos ponai nori jį pajungti savo tikslams.

Visoje šioje aplinkoje ir kovose, kylančiose iš priešingų politinių interesų, Jogaila yra dramatiškai vienas. Tiesa, yra didelių, kurių politinė mintis sutampa su Jogailos svajone, tačiau maža kas tesiskaitys su senu ir jau kiek suvaikėjusiu karaliumi. Net ir jo nuosirdžia mylimas Vytautas sutrukdė jam vykti į Dancigą — autentiška istorinė nuotrūpa, — kur jis norėjęs pasimelsti ir pamatyti jūrą. O gal tai buvo gilus pasamoninis Jogailos platumų ir



Nuotrauk. J. ...rklio

STASYS ŽILYS

MEDŽIAI

1

Stiebiasi medis

Ir žiūrį pro mano langą.
Rūstus jo žvilgsnis. Susikūpiu.
Mosuoja jis nuplyšusiom šakom.
Židiny sprogina anglys.
Išsikibusios ir berzo tosi...

Matau, kaip atneša ir uždaro
Numirusį ir koplyčią.
Rakina duris zakristijonas.
Rąžos nesikai
Ir grįžta smagus namo.
Skamba šilgatis po jų kojomis.

Saulėleidžio žaidza traukiasi
Paskutinį brėkimo akimirką.
Jau spinkčioja tolimos žvaigždės.
Stiebiasi, kalasi juodas medis
Lavos kamienų, šakomis ir lapais.
Jis žiūrį į mano dvasios vidų.

O, medį, medį!
Siurbis iš tavo kamieną ugnis.
Kai tu nebelingusi prie lango.

Nuo patekėjimo iki laidos,
Kirsdamas šventąjį mišką.
Pats medžių kraują aptiskau
Ir žemę juo aptiško.

O paskui nebežinojau,
Kur suguldyti protėvių vėles.
Nulipusias nuo baltų šakų.
Prieš griūvant medžiams:

Ir kur prilipinti bičių
Dar nepripildytą korį.
Ir kur pakelti lizdą
Dar neišperėjusios paukštės?

Netilpo širdy
Ištąskytas medžių kraujas.
Nerimo įskaudintos vėlės,
Dirgdamas lakstę darbininkų spiečius.
Ir bailiai žvalgėsi išgąsdinta paukštė.

3

Grįžau ramus,
Nes aš turėjau grįžti
Į tėviškę namus.
Kai sniegas ėmė tirpti,
Kai ledas ėmė ižti,
Kai medis ėmė sprogti,
Kai paukštis ėmė sukti —
Dvasia panūdė grįžti.

aukštumų ilgesio aidas, kurio simbolį matė jis jūros begalybėje.

Natūralu, kad svetima aplinka Jogailos sielos pagimdo gilią gimtosios žemės ilgesį, kuris išskyla vis ryškėniais vaizdais ir formomis: Druskininkai, Nemunas, baltas žiedais žydį vyšnių sodai... Gilūs dramatiniai kontrastai tarp gyvenimo rea-

lybės, kur "Tau įsakys, ką tu turi daryti, kalbėti ką. Mylėti. Jausti. Vesti... Nepažūrės, ko trokšta tavo siela..." ir gražios ilgesio svajonės gimtajame krašte, "Kur lengviau alsuot. Kalnai, kalneliai, klony... Neries bangų švelnįoji pyliava... Prie vieškelio plataus sodeliai, vyšnių... Lakštingalos giesmė alyvų krūmuos..." atskleidžia gili

Jogailos sielos skundą. Šis vitalinis gimtosios žemės ilgesys ilgainiui darosi toks stiprus ir gyvas, kad jis tarytum pereina į kitą plotmę — pro jį jaučiamas metafizinis — amžinybės ilgesys: keliu namo pas Tėvą aukščiausiąjį, keliu, kuris eina pro Trakus.

(Nukelta į 4 psl.)

Mauriškoji Andalūzija

VALERIJONAS JAKAS

Preludas į Andalūziją

Ispanija ilgą laiką buvo atskirta nuo Vakarų Europos ne tik Pirenejų kalnų, bet ir dėl gyventojų anarchiško ir kraštutinio būdo turėjo aštrius socialinių ir politinių problemų, kurios vertė ją atitolinti nuo Europos politikos. Dabar jau Ispanija gydo savo žaizdas ir jungiasi į Europos politinį ir ūkinį bendravimą. Nuo 1950 m. Ispanija plačiai atidarė savo valstybės sienas turistams. Bet iki šiol Ispanija dar nesujungė savo gausių etninę grupių, tad keliaujant, beveik kiekvienoje provincijoje tenka susidurti su skirtingomis kultūromis, kalbomis, tarmėmis ir tradicijomis. Galima sakyti, kad kiek yra provincijų, tai tiek yra atskirų Ispanijų, kurios viena kitai neparodo draugiškumo, bet didžiūjasi savo tariamui pranašumu.

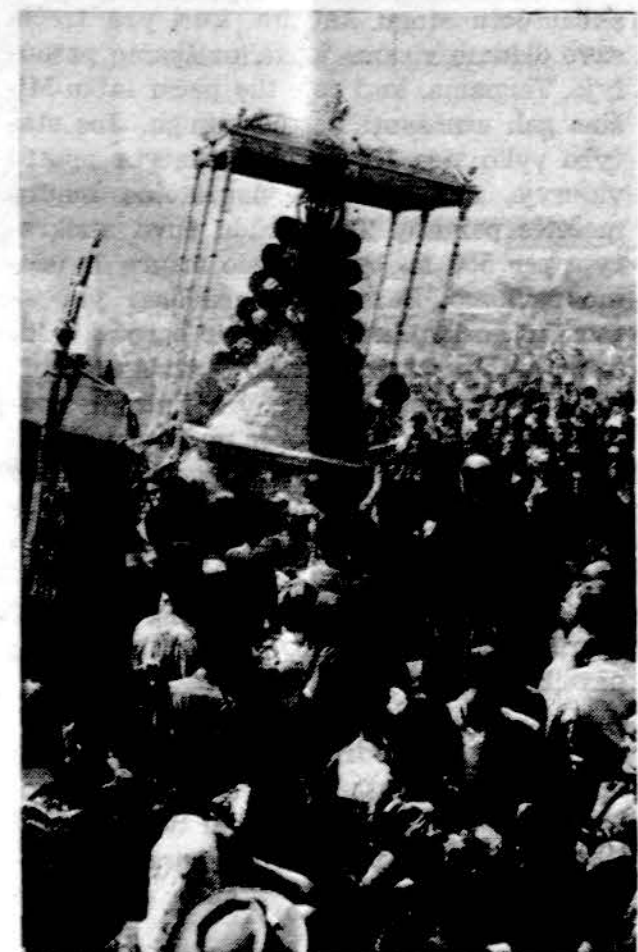
Stebina O. V. Milašiaus hipotezė, prieštaraujanti dabartinei lietuvių indoeuropietiškos kilmės tikrovei (žr. 1965 m. lapkričio mėn. 20 d. Kultūrinį Draugą, Nr. 273 (47)), kada jis tvirtina, jog lietuviai esą iberų — baskų palikuonys, gintaro suvilioti, išsikėlę į Baltijos pakrantes. Nors iki šiol dėl tos hipotezės nei lietuvių etnologai, nei archeologai jokių kritiškų pastabų nepareikė, bet, gal būt, kada nors Ispanijoje po etninių studijų ir po archeologinių kasinėjimų ir pasitvirtins Milašiaus hipotezė.

Daugiausia turistai Ispanijoje veržiasi į Anglijos didumo pietinę, saulėtą Andalūzijos provinciją, kuri, beveik su afrikiniu klimatu ir temperamentu, po tiek šimtmečių savo tradicijomis nesikeičia, liko dinamiška, originali ir spalvinga. Ši provincija įvairiais laikotarpiais yra sukaupusi daug architektūrinių ir meno lobių, garsi religinių švenčių iškilmingomis procesijomis, mugėmis ir muzikos ir šokių festivaliais. Be to, rašytojų su lyriška ir romantiška nuotaika aprašoma ir išgarsinama, o žurnalistų jausmingose apybraižose išaukštinama. Dėl tokių palankių įvertinimų Andalūzija tapo magiška ir traukia turistus kaip magnetas.

Ypatingai Andalūzija įspūdinga pavasarį, kai sužydi vaismedžiai ir gėlės. Pradedą žydėti rožės, akacijos, bijūnai, oleandros ir kt. gėlės. O vilkdagiai visus laukus apiberia geltonais žiedais. Taip pat ir gamtovaizdis labai įvairus. Yra plačių lygumų, kuriose gausi galvijai. Prie Guadalquivir upės derlingi slėniai apsodinti apelsinų medžiais ar vynuogynais. Kitur didžiuliai plotai plantacijų ir raudoname dirvožemyje, kaip kareiviai, išsikiavę alyvmedžiai. O tą visą gamtovaizdį vietomis puošia Ispanijos aukščiausi Sierra Nevada kalnai, kurių snieguotos viršūnės siekia daugiau kaip 9,000 pėdų aukščio. Kiek žemesni Sierra Morena kalnai taip pat pa-

ryškina lygumas. Bet vasarą netolimoji Afrikos saulė nudagina augmeniją iki rudumo. O jau prie pat Viduržemio jūros ruožo subtropikinį klimatą gali pakelti turistai tik su stipria sveikata.

Tai provincija, kuri yra patyrusi daug garbės ir džiaugsmo, bet taipgi daug nelaimių ir vargų. 8 amž. karingi ir fanatiški maurai ir berberai iš Šiaurės Afrikos, kaip ir pietinę Portugaliją, taip pat per 2 metus



Spalvinga procesija

užkariavo ir Andalūziją. Kai kurias jos žemes išlaikė savo globoje nuo 500 iki 800 metų. Pasirodo, kad tuo laiku maurams išsikelti iš Viduržemio jūros nebuvo jokių sunkumų. Ir šiais moderniais laikais JAV Pentagonas kreipia didelį dėmesį į Andalūzijos strategines pakrantes. Galvojama, kad karo atveju Europoje tos pakrantės yra patogios kariuomenės iškėlimui. JAV turi dabar ten kelias bazes, kuriose budi keli tūkstančiai karių, o prie Rota jau yra "Polaris" branduolinių — povandeninių laivų bazė.

Be to patys Andalūzijos gyventojai yra nemaža turistinė idomybė, nes tamsiaodžiai maurai paliko jiems genetišką antspaudą. Ir žmonės čia mažesni ūgiu ir tamsesni. Be to, jie yra iš maurų pasisavinę jų gyvenimo, sakyti, akim, kad gyvenimas čia yra daug trumpesnis už pomirtinį. Gyventojų mokėjimas gyvenimu džiaugtis užkrečia ir turistus. Šiaip turistai, kurie ir nemėgsta vyno, čia vis dėlto griebiasi už stiklo stipraus, švelnaus, kvapnaus gintarinės spalvos Andalūzijos vyno. Žiūrėk, kiti gyvenime smerkia žiaurumus, o čia visi skuba į ritualines bulių kautynes, kuriose, sklindant šauksmams "ole!", įtemptai stebi, kai matadoras, su raudona muleta rankoje, dėl turto ir garbės, pirmiau nugalėjęs savo baime, vyriškai durkliu smogia buliui į sprandą. Jei dar nuo to mirtino kirčio bulius nesukris, tai dar įnirtingiau jis bandys ragais perverti matadorą. Matyti, ta maurų aksioma buvo gerokai paveikusi ir rašytoją Hemingway, kuris savo knygoje tą kraujuotą spektaklį yra pavadinęs klasišku grožiu, kurį sudaro vyrai, gyvulys ir raudona muleta...

Andalūzija buvo prisidėjusi prie Amerikos atradimo. Taip pat yra gimtinė žymiųjų

menininkų — Murillo, Velazquez ir kt., žymaus poeto Machado, civiliniame kare sušaudyto poeto ir dramaturgo Garcia Lorca, dabartinio vienintelio koncertinio gitaristo Andres Segovia ir kt.

O dabar paminėsime tris svarbiausius Andalūzijos miestus Seviliją, Cordobą ir Granadą, kurie aštriai traukia akį, kiekvienas su savo atspalviu ir istorija, kurie darosi dar spalvingesni, atvykus iš industrializacijos sukurto masinės kultūros krašto.

Sevilija primena spalvingą praeitį

Sevilija yra Andalūzijos siela ir jos sostinė, dabar pusės milijono gyventojų miestas, prie Guadalquivir upės — kanalo, Kolumbusi suradus Ameriką, buvęs, nors ir ne tieioginis uostas, bet svarbesnis miestas už New Yorką ar Londoną. Iš Sevilijos upės

(Nukelta į 4 psl.)



Kolumbas prašo karalienės Izabelės leidimo leisti į Naująjį Pasaulį (paminklo detalė).

"MILŽINO PAUNKSMĖS" JOGAILA

(Atkelta iš 3 psl.)

Važiavoju aš iš čia... Baigiu.
Kur laukia Vytautas, mieliausias
Jūs Trakai! Trakai! Ir mane
priglaustis...

— su ilgesiu kalba Jogaila, nors
ir žino, kad galutinio iškeliavimo
momentas labai sunkus ir kad
niekas nesupranta, "kaip
liūdna mirt senam".

Vytautui mirus, sudūžta pas-
kutinės svajonės, ir Jogaila sa-
vo giliu liūdesiu ir būties gelmių
virpėjimu įsilieja "į bendrą mal-
dą verkiančių širdžių", o jo
kvietimas velionies našlės: "Ei-
va, eiva, kunigaikštien, eiva..."
tarytum įgyja kitos plotmės
kvietimo prasmę.

*

Norėtusi čia kiek staptelti ir
prie kūrybinės B. Sruogos ma-
gijos — dialogo, gamtos bei
žmogaus dvasios peizažo ir kai
kurių turinio ir formos momen-
tų, atskleidžiančių Jogailos dra-
mą.

Aprašyti įvyki, gamtą atvaiz-
duoti bei jos nuotaiką ar net ir
vidinius žmogaus išgyvenimus
nėra per daug sunku. Kur kas
daugiau talento ir kūrybinės ga-
lios reikalauja pagrindinis dram-
nio kūrinio pradai — dialogas. Jis
turi ne tik atitikti išorės situ-
acijas, veikėjų psichinę konst-
rukciją ir esmingai prisidėti
prie dramatinės veiksmo progre-
sijos, vėl taip pat atskleisti ir
pačias švelnias žmogaus min-
ties gijas ir negirdimus sielos
virpėjimų aidus.

Čia kartais ir tyla daug dau-
giau pasako, negu žodžiai. Ko-
kia pvz. ji iškalbi antrojo veiks-
mo pirmojo paveikslu trijose
paskutinėse scenose! Lenkų di-
dikai su vysk. Zbignieviu prieky,
sujungę dėl Vytauto sumanymo
vainikuoti karaliumi. Įtampa
laipsniškai didėja, dialogai in-
tensyviai, klausimai karaliui
aštrėja, tačiau Jogaila — nė žo-
džio. Ir tik pačioje pabaigoje,
po Zbignievo žodžių: "Karaliau!
Mes sprendimo tavo laukiam!"
Jogaila lyg pats sau pasako:

"Taip ir neduos man šiandien
baigt barzdos..."

Tačiau ši naivų replika atsklei-
džia visą Jogailą: ir jo nepalau-
žiamą nusistatymą nenusileisti,
ir jo negalą atvirai kovoti ir
ginti savo nuomonę, ir pagaliau
gilia ironiją — barzdos skuti-
masis jam svarbesnis už politi-
nius lenkų rūpesčius. Tai tėra
tik vienas tylaus dialogo mo-
mentas, nors aplamai apie dia-
logo reikšmę "Milžino paunks-
mėje" būtų galima kalbėti daug
ir plačiai.

*

Yra nemažai lyrikos ir epo
veikaluos, kur gamta ir jos nuo-
taika susilieja su personažų vi-
diniu peizažu, atskleidžiančiu il-
gesį, liūdesį, didingumą, ramy-
bę ar audrotumą formomis ir
sutampiančiu su idėja ir ją pa-
brėžiančiu. Tai daug rečiau pa-



Karalius Jogaila. Antkapio būs-
tas Krokuvos katedroje.

sitaiko dramoje dėl specifinių
teatrinio meno reikalavimų, ne-
bent veiklas būtų statomas at-
viroje erdvėje ir būtų suderin-
tas su natūraliomis dekoracio-
mis. Tačiau "Milžino paunks-
mėje" yra scenų, kur gamtos

ir žmogaus dvasios harmonija
yra labai gili.

Trumpas staptelėjimas prie
paskutinio veiksmo antro pa-
veikslu scenovaizdžio: pilis, kop-
lyčia, o aplink kėmą mūras. Už
mūro — rudens vėjo staigimas
ir ežero bangų ošimas. Šis sce-
novaizdis nėra šalia dramos —
jis neatskiriama jos dalis. Ir jei
menas š viso yra pajėgus iš-
reikšti žmogų, tai šios scenos
vėjo ir rudens ežero bangų rau-
da susiliedama su širdžių rau-
domis, pasiekia vidinės žmogaus
realybės gelmes. Gamta ir žmo-
gas čia — tos pačios raudos
akordas, prasiveržias pro me-
diagiinio pasaulio ribas.

*

Viena iš pačių stipriausių ir
gražiausių "Milžino paunksmės"
vieta — Jogailos diskutuojamas
laiskas, kurį jis rašydina Svit-
rigailai. Čia Jogailos išėjimo vi-
zija tokia gyva, kad visi išorinio
pasaulio daiktai jam primena
artėjančią kelionę amžinybėn:

"Rašyk tu jam, ir aš — vienuo-
lis. Taigi. Nuo pat gimimo ma-
no... Nuo pat lopšio. Kas yr gy-
venimas?.. Rašyk, aš ažuola pa-
sirikau. Lentom išpauti liep-
siu. Taigi. Rastais. Tegū, kol
gyvas aš, padirbs man grabą.
Kaip lopšį. Stora. Sunkų. Kaip
vežimą. Namu turiu keliaut. Pas
mano Tėvą..."

Iš vienos minties niuanso pe-
rėjimas į kitą, sunkūs ir slėgį
daiktai — ažuolas, rastai, gra-
bas, vežimas, — išreikšti tokį
pat sunkų ir slėgantį išpūdį da-
rančiais garsais, susilieja į vie-
ną minties ir formos harmoniją
ir šurpiais rezonansais suadi
būties gelmes.

*

Apskritai "Milžino paunks-
mės" Jogailos drama ir savo tu-
rinio, ir su juo harmoningai su-
sijusia forma, ir pagaliau liki-
minius žmogiškojo gyvenimo mo-
mentus pasiekiančiomis dimen-
sijomis paliečia, atrodo, ir kiek-
vieną žmogų ir atskleidžia jo
vidinės realybės gilumas.

4 1/2%

We Invite Your Savings

DIVIDEND CHECKS MAILED QUARTERLY ON INVESTMENT SAVINGS ACCOUNTS

ST. ANTHONY

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas, Exec. Secv.

1447 SO. 49th CT. • CICERO, ILLINOIS 60650

HOURS: MON. 9-5; TUES., THUR., FRI. 9-5; SAT. 9-1; WED. CLOSED

PHONE 656-6330

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

MARQUETTE PARK — AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60636

TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymiausių krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 41 metų, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai, aukštą dividendą. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia bendrove, bet stengiamės būti stipria finansškai ir teikti pačius geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedame darbais ir finansais, kad galėtumėte pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalus kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$33,500,000.00 turto įstaigą.

JOHN PAKEL, direktorių tarybos ir bendrovės prezidentas

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS

- Insured Family Savings
- College Bonus Savings
- Christmas Club Savings
- Vacation Club Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- All Types of Insurance

- Sell and redeem U.S. Bonds
- Safety Deposit Boxes
- Free Community Rooms for your organization meetings. (Free Coffee)
- Cash checks and pay all family bills with our special

- money order checks. No service charge to members
- U.S. Postal S'amps Machine Service
- We sell Travelers Checks
- Save-by-mail Kits
- Notary Public Service

- Two Large Free Parking Lots
- Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
- Christmas party with gifts to College Bonus Members

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY	12:00 P.M. — 8:00 P.M.
TUESDAY	9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY	Closed All Day
THURSDAY	9:00 A.M. — 8:00 P.M.
FRIDAY	9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SATURDAY	9:00 A.M. — 12:30 P.M.

MAURIŠKOJI ANDALŪZIJA

(Atkelta iš 3 psl.)

dokų plaukė, burių tempiami, galeonai, veždami kareivius ir misionierius valdyti ir krikščioninti ispaniškai Amerikai, o grįždavo prikrauti auksu ir sidabru. Dabar istorikai įrodinėja, kad auksu godumas ispanams kainavo per daug gyvybių ir sugriovė ne tik Ispanijos, bet ir visos Europos ekonomiką. Bet per tą "auksinį amžių" Sevilijoje žydėjo muzikinis ir meninis gyvenimas. Ir dar šiandien Sevilija yra vienas iš originaliausių Ispanijos miestų. Tvirtinama, kad net ispanai, atvykusiam iš kitų provincijų, yra didelis džiaugsmas Seviliją aplankyti. O ypatingai daug turistų atvyksta į garsias procesijas, įvykstančias prieš Velykas.

Operų mėgėjai jau yra matę Sevilijos vaizdų "Sevilijos Kirpėjo", "Carmen" ar "Don Giovanni" įvairių versijų dekoracijose. Tos operos yra inspiruotos kaip tik Sevilijoje. Ir operose matyti vaizdai vėl atgimsta Sevilijoje. Dar gali gatvėse sutikti ir Carmen panašius merginų, grakščių, smeigiančių akimis, kuriose slepiasi paslaptį. Plaukuose įsegtas gvazdikas, ausyse stambūs auskarai, galva pridengta nerta "mantilla", pečiai pridengti išsiuvinėta skara, o rankoje vėduklė. Nemačiau alpančių dėl sužeisto matadoro ar balkone klausančių jų garbei skirtų gitaros palydimų serenadų.

Idomu pažymėti, kad, grįžus iš Ispanijos, Chicagoje draugai ir draugės įvairiomis progomis mane klausinėjo, ar tikrai Andalūzijos moterys yra gražiausios visoje Europoje. Stengiausi jiems priminti, kad gražių moterų yra visose tautose. Yra gražių moterų ir Andalūzijoje. Bet, gal būt, daugelio pastebimas, vienas iš būdingiausių An-

dalūzijos moters bruožų — grakštus, švelnus feminizmas, sujungtas su elegantiška eiseną. Jų toks būdo ir moteriškumo bruožas ne visuomet sutinkamas kitų tautų moteryse. Be to, Andalūzijos moters didžiausia vertybė, kad ji stengiasi tapti idealia gyvenimo drauge savo vyrui.

Sevilijoje, kaip ir operų dekoracijose, noksta vaisiai apelsinų medžiuose. Pažvelgęs pro namų geležinius vartus, pamatai vėsius kiemukus (patio), kuriuose muša fontanas, pamatai margaspalvius, gelėtus tvenkinius, o kartais to kiemo viduryje dar auga ir palmė.

Calle de las Sierpes, rašytojų išgarsinta, yra žymiausia Sevilijos gatvė, kurioje visuomet minia žmonių. Popietinėmis valandomis joje sustabdomas automobilių judėjimas, kad žmonės netrukdomai galėtų pasivaikščioti. Pasivaikščioti išeina ištisos šeimos. Ritmingai vaikšto ir dailios ir pardu-



Giraldos bokštas ir katedra

tuvių vitrinas. Arba casinos ar ant šaligatvių, prie įvairių spalvų staltiesėmis padengtų staliukų, žmonės geria gaivinančius gėrimus, stebi praeivius ir šnekučiuojasi. Toje gatvėje prieinu prie vieno namo, kuriame yra buvęs kalėjimas. Jame kalintas rašytojas Cervantes yra rašęs nemirtingą ispanišką klasiką kūrinių "Don Kichotą", kuris yra tapęs svarbiausiu veikalu Ispanijoje. Pradinė mokyklose vaikai iš jo mokosi skaityti, studentai mokosi stiliaus plonybių, suaugę iš Cervantes paskleistų minčių mokosi galvoti. Taip pat ir Naujame Pasaulyje, New Yorko mažai žinomame ANTA teatre, niūroje daržinėje be dekoracijų ir uždangos, visi bilietai išparduodami ir populiari muzikinė pastatymą iš "Don Kichoto" veikalo tema "Vyras iš La Lamancho".

Pirmiausia Sevilijoje dėmesį patrauks su skliautuotu stogu katedra, kuri yra trečia savo didumu visame krikščioniškame pasaulyje. Teigiama, kad joje tuo pačiu laiku Mišias gali atšaukti net 50 kunigų. Jos statyba vyko visą 15 amžių. Pastatyta miesto viduryje, ant specialiai nugriautos maurų mečetės pamatų. Tokiu būdu buvo atsikratyta per 500 m. egzistavusio maurų ir islamo palikimo. Bažnyčia pagrindinai yra ispaniško gotiko, bet joje yra ir baroko ir kitokių architektūrinių įnašų. Portalas išpuoštas skulptūromis. Viduje yra tipingų ispaniškų, iš medžio išdrožtų ir nudažytų skulptūrų, persunktų skausmu ir agonija. Gausu vitražų, daug auksu, bronzos, keramikos ir marmuro ornamentų. Luboms panaudotas brangus medis iš Peru ir West Indijos. Sienos ir altariai išpuošti flamandų, Morales, Murillo, Zurbarano, Goyos ir kt. menininkų paveikslais.

Taip pat katedroje, mauzoliejuje, išsisi iš Kubos atgabenti Amerikos atradėjo Kolumbo palaikai. Kai kurie gida tvirtina, kad tikrieji Kolumbo palaikai yra surasti Dominikonų Respublikoje, Santo Domingo mieste.

Prie katedros prisiglaudęs 320 pėdų Giraldos bokštas, į kurio viršų pažvelgti jau reikia užversti galvą. Bokštas elegantiškų linijų, puikių proporcijų, geltonų plytų, žymi mauriškos architektūros liekana, kurio krikščionių sąžinė dėl jo meniškumo vis dėlto neleido nugriauti. Tik jau 16 a. architektas virš balkono, iš kurio kvieslys šaukdavo maurus ir pamaldas, pristatė varpinę ir pridėjo vėjo kryptis rodančią Tikėjimo statulą. Šis bokštas labai paryškina katedrą, nes, paprastai, ispanuose yra tradicija statyti bažnyčias ant kalvos, toliau nuo miesto centro.

Netoli katedros esančio bokštuoto Alcazaro, buv. sultonų tvirtovės ir rezidencijos,



Santa Cruz stebina turistus.

architektūra keitėsi besikeičiant laikams ir valdovams, todėl nedaug ko čia originalaus išliko iš maurų valdymo laikų. Betgi jėgės ir vidų, nustembi, pamatęs sienose daugybę paveikslų ir kilimų, gražias arkas ir kolonas, kurios išmargintos smulkiais geometrinėmis figūrų ornamentais. Sienose netrūksta raudonos, mėlynos ar žalios spalvos mozaikų bei keramiškų, įvairiais piešiniais išpuoštų plytelių "azulejos". Dažyto medžio lubos taip pat su išpuosulytais ornamentais. O aplink tvirtovę tęsiasi gėlynai, palmės, migdolų ir apelsinų medžiai. O tarp jų purkščia fontanai.

Malonu pavaikščioti akmenuotomis, siauromis, vingiuotomis, klaidinančiomis Santa Cruz miesto dalies, buv. žydų geto gatvelėmis, kurios kryžiuojasi aikštelėse, sustoja prie šulinių, baigiasi vingiuotais laipteliais. Baltai dažyti mašinai yra be aštriabriuinių, smailėjančių stogų, nes retai telyja. Namai turi gelėtus kiemus, fontanus, o balkonai apkrauti gėlėmis. Taip pat gelės veržiasi per aukštas sienas, raitosi medžiuose. Langai slepiasi už sukryžiuotų, geležinių sijų. Šių namų architektūrinės kopijos pasklido ir ispanų surastame Naujame Pasaulyje, kaip Kalifornijoje, Floridoje, Arizonoje ir kt., nes tokio stiliaus namai gana patogūs šiltoje klimato. Bet langų jiems tai pašykšteta. Jei saulėtą dieną įėjį į vidų, tai keletą minučių būni tamsumos apakintas, tik žiūrėk, kad kokio baldo neišverstum, kol akys pripranta prie tamsumos. Dar nežinia, kaip (pirmiau dramoje, o vėliau ir operoje) Sevilijos Don Juanas, "laisvoje meilėje" gyvendamas, slapta lankydavo savo mylimąsias, jei naktį kiemų vartai buvo užrakinti, langai perjuosti sijomis, o mūrinės tvoros tokios aukštos... O, be to, naktį šviesdavo juk žiburiai...

(Bus daugiau)



Literatūros vakaro jaunimo užsienio svečiams pagerbti auditorija liepos mėn. 9 d. New Yorke. Nuotr. V. Maželis

APIE LITERATŪROS VAKARĄ, SUSIPAŽINIMĄ IR ATSIŠVEIKINIMĄ

Trijų rašytojų kartų naujausioji kūryba

New Yorko Santara - Šviesa liepos mėn. 9 d. surengė literatūros vakarą, pagerbiant Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso kitų kraštų atstovus, kurie buvo atvykę čia iš Chicago, New Yorko, Iteikti Jungtinės Tautos kongreso peticiją, reikalaujančią Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Į Carnegie Endowment salę susirinko pora šimtų klausytojų, jų tarpe 30 jaunuolių iš kitų kraštų.

Kartų triptikas

Programos pradžioje Vilko pirmininkas Vaclovas Sidzkauskas tarė žodį, pasidžiaugdamas jaunimo ryžtu ir patriotizmu testuoti kovą dėl Lietuvos laisvės ir palinkėdamas atstovams gerą kloties skleistą kongreso dvasią bei nutarimus savo kraštuose. Vakarų programa buvo sudaryta iš visų trijų išėjimo besireiškiančių rašytojų kartų naujausios kūrybos skaitymo, atlikto pačių autorių arba aktorų. Vyriausios kartos rašytojų parinkimas rėmėsi jų tik kę iš spaudos išėjusiomis knygoms, būtent: Antanas Gustaitis skaitė iš savo naujausios knygos "Ir atskrido juodas varnas", o Vytautas Valiukas perdavė ištrauką iš niujorkiečio Petro Tarulio naujo romano "Vilniaus rūbas". Vidurinę kartą atstovavo poetai Jurgis Blekaitis ir Jonas Mekas, skaitydami savo šviežią kūrybą. Dalia Juknevičiūtė deklamavo poetės Liūnės Sutemos (irgi vidurinės kartos) eiles iš metų pradžioje pasirodžiusio rinkinio "Bevardė šalis". Jauniausią rašytojų kartą atstovavo prieš pusantų metų tragiskai žuvusio Algimanto Mackaus poezija, kurią pristatė Vytautas Valiukas.

Buitininkai ir Ant. Gustaitis

Šiame vakare pilnai išryškėjo lietuvių literatūros kelias išėjimo. Vyresnieji autoriai, kaip Petras Tarulis, yra visiškai suaugę su lietuviška buitimi. Vakaruose jie nepasidavė naujomis įtakoms ir dar su didesne nostalgia ir meile atgrįžo į savo

JUOZAS NENDRIČNAS

kraštą. Beje, jų gretos šiandien jau išretėjusios. Antanas Gustaitis savo humoristinėmis eilėrašais yra visiškai atsiskyręs į nūdienę problematiką, bet jo humoras daugiau ar mažiau išreiškia taipgi savo kartos vertybes. Vis dėlto menas yra visuotinis ir, jei pasiekia atitinkamą lygį, niekad nepraeinantis. Antanas Gustaitis kaip tik ir priklauso tiems retiesiems universalistams. Tam nemaža padeda jo paties ekspresyvus skaitymas, nes jis lengvai suranda kontaktą net ir su skeptiškiausiu auditorija. Pavyzdžiui, jo laiškas Puiguiui Andriui tikrai nebūtų sulaukęs tokio dėmesio, jei vietoj Gustaitio būtų buvęs kitas skaitytojas.

Zemininkai ir lankininkai jau įtakoja šiandieninę literatūrą Lietuvoje

Aplink vidurinę kartą jau irgi ratas baigiamas brėžti. Zemininkai ir lankininkai egzistencializmo, kūrybinio angažamentų, žmogaus individualumo idėjų poveikyje išvystė mūsų spalvingą literatūrinę srovę, turinčią ypatingą vietą lietuvių literatūroje. Tai yra pirmas lietuvių kūrėjų prasiveržimas kalbėti visų žmonių vardu visiems žmonėms. Tačiau šiandien jie jau viduramžyje, daugelio jų žodis jau pasakytas ir išėjimoje plačiai žinomas. Jie pavėluotai antru aidu šiandien turi įtakos pavergtos Lietuvos rašytojams, kurie neturi kūrybinės laisvės ir žemininkų - lankininkų kūryboje įžiūri išreikštas savo užsiėptas mintis.

Zemininkų - lankininkų pats stipriausias sparnas yra idėjinis, filosofinis, kuris šiandien jau kaip išsakytas. Didžiojo aktyvumo ir naujumo rodo privatus išgyvenimo kryptis, kurią bene ryškiausia atstovauja Jurgis Blekaitis ir Liūnė Sutema. Jų poezija yra vidinio subtilaus pasaulio atsivimas, kur kiekvienam paveikslui ir kiekvienai nuotakai iškomas tikrasis var-

das. Šiam klausytojui ypač įstriogo viena Jurgio Blekaitio poezijos sentencija: "Kiekvienas žodis nori būti iš didžios raidės". Liūnės Sutemos vėliausia knyga kaip tik vadinasi "Bevardė šalis", kur pažinimas tampa tikruoju įvardinimu.

Kai nuo poezijos gali sustoti širdis

Jonas Mekas, savo tikruoju pasaulimu laikęs lietuvių poeziją, bet tarptautiškai žinomas filmų režisierius, kritikas ir poetinio kino ideologas, mažai ką bendro turi su lietuvių išėjimo literatūrinėmis kryptimis. Jo poezijos siela ir kūną sudaro lietuvių liaudies kalba, papročiai, sentimentai. Gi išėjimoje namų praradimas Meko poezijoje pabūdina gyvą, sakytumę, ekraninį Lietuvos kaimo vaizdą, šviesią motinos atmintį, mokyklos draugų veidus ir pokštus, nežinionių nuslinkusių vaikystės pasaulį. Visa tai priešpastatoma svetimo didmiesčio triukšmui ir neįtikėjamam. Meko poetinė kalba taip ir labai ekspresyvi.

Šiame vakare Jonas Mekas, vietoje skaitydamos poeziją, ją išrašė juostelėn ir paleido ją publikon, pats stovėdamas šalia aparato. Jis pasakė, kad tai daras, nes esąs per jautrus poeziją skaity-

ti, ir jo širdis galinti sustoti. Aparatas buvo paleistas gan garsiai, ir Jonas Mekas iš juostelės smarkiai kinuodamas beveik dainuotę dainą savo posmus apie vienatvę, išsiblaškiusius po pasaulį vaikus, namuose paliktą senutę motiną. Gi tuo pačiu metu aparatas perdavė gatvės triukšmą, mašinų pypimą, lietaus lašėjimą. Toliau, skaityme jis kalbėjo apie Europą, apie jos malones ir skriaudas jam.

Karta, atskirta nuo kamieno

Vakaras buvo pradėtas Algimanto Mackaus "Hermetiškos dainos" deklamacija. Algimantas Mackus, žuvęs tik 30 metų amžiaus, yra iki šiol pati stipriausia jauniosios kartos literatūrinė asmenybė ir kartu skaudžiausia likimo auka naujausios lietuvių literatūros atžvilgiu. "Hermetiška daina" yra vienas iš sėkmingiausių Mackaus kūrybos credo išsakyimų.

Mackaus karta yra hermetiškai atskirta nuo tautos kamieno. Ji yra ištautanti ar jau ištautėjusi karta. Tačiau tos kartos kūrėjas suranda savo Aš kaip tik savo hermetiškame narve: jis kalba visu savo žmogišku savitumu apie dabartinį laiką ir gyvenimą. Ir tokiu būdu jis tampa lietuvių literatūros kūrėju grynai tik savo kietu apsisprendimu, talentu ir darbu, esant labai nepalankioms sąlygoms. Anot Mackaus, jis nieškas namų visai iškydusiai gene-

racijai, bet rašas iš savęs kas tikra savo autentiškoje patirtyje. Gal būt, daug patriotiškai nusiteikusių jaunuolių galvoja panašiai, bet beveik vienintelis Mackus savo įsitikinimu ir talentu įrodė hermetiško pasirinkimo autentiškumą ir visuotinumą. Šiandien Mackaus poezija neturi sau lygių amžininkų tarp išėjimo ar pavergtos Lietuvos.

Aktojų talka

Šio vakaro programa susidėjo iš rašytojų kūrybos pristatymo. Tačiau vakaro herojai nebuvo vien tik rašytojai. Iš jų tokie tebuvo tik du: Gustaitis ir Mekas. O iš išpildytojų Dalia Juknevičiūtė, pirmą kartą pasirodanti New Yorke, maloniai nustebino publiką. Skaitydama Liūnės Sutemos eiles, ji gyvai pasinėrė kiekvienam vaizdams, išryškino ir suvisuotino daug kur per dideliu asmeniškumu pasiduodančias emocijas. Ši sukontroliuota ir labai suprantanti interpretacija bene bus panašių kaip Mackaus pastangų rezultatas. Vytautas Valiukas, šio klausytojo nuomone, geriau interpretavo Tarulį negu Mackų, bet tam, kuriam teko girdėti gyvą Mackų, skaitantį savo poeziją, atrodo, kad joks aktorius to paties niekad nepasieks.

Dar ne viskas ir ne visi vien tik politikos daržė

Pasibaigus programai, Lietuvių jaunimo antikolonialinės ly-

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service
Karoerijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkių patalymai.



BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas - MIKAS CESAS

4 1/2%

Visų rūšių
taupmenoms
4 kartus
metuose.



Taupmenos įdėtos iki 15 dienos mėnesio,
pelno dividendą nuo pradžios mėnesio.

Paskolos namams įsigyti ar taisyti
TURTAS \$103,000,000.00
REZERVAI \$9,800,000.00

Bendrovė iš seno vedama tėvo ir sūnaus

JUSTIN MACKIEWICH
Direktorių Tarybos Pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH, Jr.
Prezidentas

STANDARD FEDERAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO

1192 ARCHER AVE. - CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef. - Virginia 7-1141

Pirmadieniais 9 iki 8 v. vak
Antradieniais 9 iki 4 v. vak
Trečadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak
Penktadieniais 9 iki 4 v. vak
Šeštadieniais - 9 iki 12 val.



Rašytojai Jonas Mekas (kairėje) ir Jurgis Blekaitis literatūros vakare liepos 9 d. Carnegie Endowment, New Yorke. Nuotraukos V. Maželis

gos pirmininkas Juozas Miklovas pristatė svečius iš kitų kraštų. Jie buvo apdovanoti lietuviškais knygomis, būtent, Gustaitio ir Tarulio veikalais, pristatytais šiame vakare. Antanas Gustaitis dar mielai autografojo savo knygas, persimesdamas su svečiais vienu kitu žodžiu.

Toks tad buvo susipažinimas ir atsiveikimas New Yorko Santaros - Šviesos literatūros vakare. Reportažas nekuomet nepretenduoja į įvykį, o tik primena, kas tą šeštadienio vakarą įvyko New Yorke, susitikus lietuviškoms širdims ir vaizduotėms.

Kai praėjusiame Jaunimo kongrese ir jo darbuose buvo pasigesta didesnio dėmesio kultūriniam mūsų egzistencijos klotui, tai studentų ateitininkų suorganizuotas literatūros vakaras Pasaulio lietuvių jaunimo stovykloje Dainavoje ir santariečių New Yorke tebėra šviesūs liudijimai, jog dar ne viskas padėta vien tik ant politikos svarstyklių.

— Amerikoje 250,000 vaikų 1965 m. sužeidė aikštėse bežaizdami, kadangi dabar aikštės gesnės ir asfaltuotos. Dulkėtose aikštėse tokių susižiedimų mažiau.

PERKRAUSTAU

baldus arti ir toli.

ALBINAS BENIULIS,
Chicago, Ill. 60632. Tel. RE 7-7083

TELEVIZIJAS:

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisyti. Už patarnavimą vietoj \$3; už dirbtuvės darbą \$10 ir dalyv. Pasiteiraukite apie naujas.

J. MIGLINAS

2548 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

MOVING

J. NAUJOKAITIS

Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

JULY — LIEPOS 21, 22, 23 D. D.

CUSENIER THREE STAR COGNAC	Fifth	\$3.98
NAPOLEON BRAND OF IMPORTED FRENCH BRANDY	Fifth	\$3.39
BISQUIT THREE STAR COGNAC	Fifth	\$5.29
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth	\$4.89
CINZANO VERMOUTH		
Dry or Sweet 33 oz. Bottle		\$1.89
FORBIDDEN FRUIT LIQUEUR	Fifth	\$5.29
LIEBFRÄUMLICH AUSLESE WINE		
1964 VINTAGE	Fifth	\$2.49
SOUTHERN COMFORT 100 Proof LIQUEUR	Fifth	\$3.89
AUGSBURG BEER		
Case of 24—12 oz. Throw away bottles	Case	\$4.59
BLATZ BEER ROCK OR REGULAR		
Case of 24—12 oz. Throw away bottles	Case	\$2.98

4 1/2% **5%**

current dividend on investment bonus
4 1/2% DIVIDENDU MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4 1/2% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po 1/2% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632
Valandos: Pirmad., Antradi., Penktadi. ir Šeštadi. 9 v. r. iki 4:30 v. p. p.
Trečiadi. uždaryta; Ketvirtadi. 9 v. r. iki 8 v. v.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAIŠYMAS.
ORO VESINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

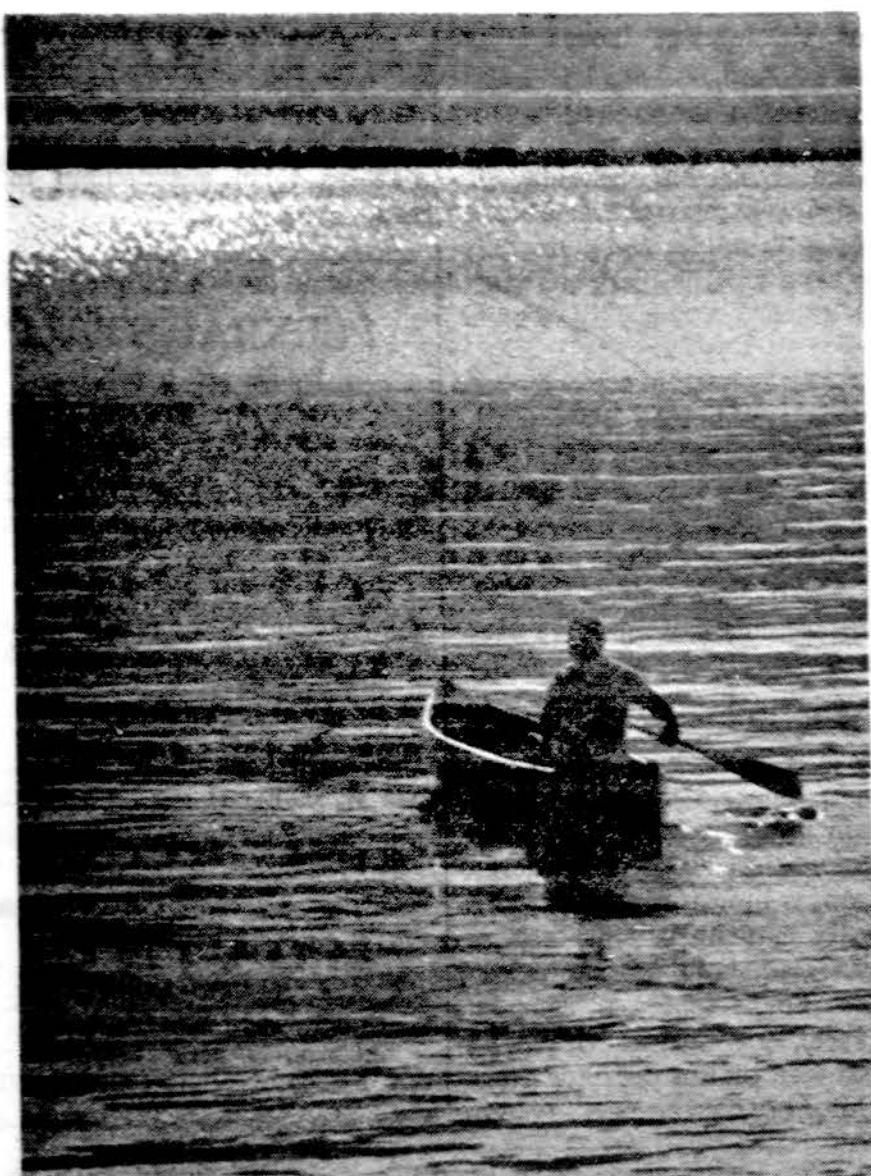
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadi. ir ketvirtadi. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais uždaryta liepos ir rugpjūčio mėn.



Ankstybas žvejys

Nuotrauka Vytauto Maželio

NAUJI LEIDINIAI

• **AIDAI**, 1966 m. birželio mėn. nr. 6. Geroka savo medžiagos dalimi žurnalo sąsiuvinis, skirtas 1941 metų birželio mėnesio lietuvių sukilimui prieš rusus užakcentuoti. Šia tema duotas numerio vedamasis, A. Damušio ir Alg. Budreckio straipsniai. R. Vastokas taip pat rašo apie partizaną J. Aisčio redaguotose "Laisvės kovų dainose". Literatūrinės naujienos — A. Vaidiūlio novelė ir K. Grigaitės ir O. Lukauskaitės eilėraščiai. Spausdinama plati VI Jakubėno lietuviškosios Tra viatos pastatymo Chicagoje recenzija. Antruoju tęsinio duoda (ir dar nebaigiamą) Z. Ivinskio "Lietuvos krikšto problema". Gausi ir įvairi apžvalginė numerio dalis. Žurnalo metinė numeruota \$7.00. Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Administracijos adrs.: 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

• **Lietuvių studentų sąjungos METRASTIS**. Didelio formato 98 psl. 1966 m. knyga. Leidėjas Lietuvių studentų sąjungos valdyba. Redaktorius Mykolas Drunga. Spalvingas viršelis Viktorio Dirdos. Leidinys gausiai iliustruotas studentų veiklos nuotraukomis. Ir gausi medžiagos sutelkimui ir techniškuoju apipavidalinimu Metraštis kelia pasigėrėjimą. Patirtina ir nestudentams su juo susipažinti, kad turėtume autentišką mūsų studentijos visuomeninės, politinės ir kultūrinės veiklos vaizdą. Lietuvių studentų sąjunga padarė gražų darbą, sutelkdama Metraštį tiek patogių bendradarbių iš visų ideologinių bei kitokių mūsų studentų sambūrių ir korporacijų. Visi jie kito nuomos bei spalvas kolegialiai ir respektavo. Disonanso įneša tik pats Sąjungos pirm. Kęstutis Žygas, savo raštų keliose vietose studentų pasaulėžiūrinės organizacijos pravardžiudamas klikomis.

• **THE MARIAN**, July-August 1966 Tėvų Marijonų leidžiamas anglų kalba religinės kultūros žurnalas. Šiame numerio arių rašytojas, poetas dr. L. Brophy išryškina komunizmo varžtus kūrybinei kultūrai reikštis. Kun. dr. T. Narbutas pasakoja apie intriguojančius apšaltalavimo atvejus tarp nutolusių nuo Bažnyčios. Amerikietis laikraštininkas H. Peisson svarsto, kas reikalingesni — vyrai ar moterys. Nesenai Prancūzija lankęs red. St. Pieza pasakoja, ką jis patyrė apie Liurdo įvykius. Kun. A. Švedas, MIC, duoda pasiūlymus, kaip naudingai poilsuoti.

MŪSŲ MOKSLININKŲ DARBŲ ATSPAUDAI

Įvairiuose mokslo žurnaluose vis dažniau ir dažniau užtikamas Lietuvos žmonių vardas. "Journal of Protective Techniques & Personality Assessment" nr. 2 išspausdino dr. J. Pikūno studiją "Operant Conditioning Effects Upon Drawing Content". Šis mūsų profesorius, dėstęs Detroito universitete, pasinaudodamas studentams užduotais piešimo darbais, pravedė reikšmingus psichologinius tyrimus, tėsdamas darbus kitų mokslininkų, kaip Goodenough, Graewe, Precker ir kt. Šiems dr. J. Pikūno tyrimams buvo Detroito universitetas gavęs JAV Mokslo fondo subsidiją ir pakvietimas dr. Pikūno atlikti tą užduotį, rodo turimą pasitikėjimą juo.

Pažymėtina, kad dar 1962 m. "Journal of Psychological Studies" išspausdino dr. J. Pikūno ir dr. J. Clary studiją "Fears in Normal and Emotionally Disturbed Children (vėliau išleista atskiru atspaudu). Čia mokslininkai, panaudodami dvi vaikų grupes — sveikų ir reikalingų globos (įstaigose), tyrinėjo, kaip

dažnai ir kokias baimes pergyvena vaikai. Surinkti duomenys paskirstyti pagal vaikų psichiatrinį stovį, lytį ir amžių.

Londone leidžiamas "Saltinis" davė atspaudą prof. J. Eretos svarstymų "Mažosios tautos ir valstybės. Jų reikšmė Europai". Pradžioje prof. Eretas duoda intriguojančius geografinius ir demografinius duomenis, pasakiau su jam įprastu stiliaus grakštumu pasakoja apie Europos valstybių seriją (į uolas atsirėmusi, golfo srovės šildoma Norvegija, Alpėse įsitvirtinusi Šveicarija, laisvų arų lizdas, Atlantui atverta, saulės brandinama Portugalija, mėlynu Duno jumi ir tonais garsi Austrija ir kt.); pagaliau gina mažųjų valstybių teisę egzistuoti ir iškelia jų vertingus kultūrinius įnašus, paskirdamas paskutinį skyrelį Lietuvos teisei į nepriklausomybę išryškinti.

Dr. V. Kavolis, dėstęs Dickinson kolegijoje, parąs studiją "Community Dynamics and Artistic Creativity", išspausdintą "American Sociological Review" š. m. 2 nr. Svarsto meninės, kultūrinės kūrybos sąlygas visuomenėje. Perbėgdamas visą eilę istorinių pavyzdžių — Kinijoje, Romoje, Italijoje, Amerikoje,

Rusijoje ir kt. — prieina išvados, kad po įvykusio visuomenės gyvenimo reorganizavimo meno kūrybiniai polėkiai būna ryškesni, stipresni, jei tik yra jiems pakankami socialiniai resursai (pvz. lėšos, įvertinimas ir t. p.). Tačiau ir po visuomenės reorganizacijos, jeigu krašte įsistiprėnės totalitarinis režimas, kaip tai matėme Sovietų Rusijoje ir nacių Vokietijoje, meninei kūrybai nėra palankių sąlygų. Taip pat prailgę pusiausvyros periodai mažiau tediada aktyvų meninei kūrybai.

Apkraitai, ši V. Kavolio sociologinė studija įdomi.

J. Pr.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY



Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

RŪTA MARQUETTE PARKE

6812 So. Western, PR 8-3493

ČIA GAUSITE LIETUVISKUS VALGIUS PRITAIKYTUS JŲSŲ SKONIUI!

Atdara kasdien nuo 7 val. ryto iki 8 val. vakaro, sekmadieniais uždaryta. J. K. Baltramionis, sav.

Tik per 10 dienų...

trumpam vasaros sezonui ir už labai papigintą kainą siūlome ypatingai gerus ir praktiškus siuntinius, kurie pristatomi į Lietuvą oro paštu laike 10 dienų.

Šie taip praktiški ir reikalingi siuntiniai suteiks Jūsų artimiesiems malonią staigmeną ir netikėtą paramą, tad nepraleiskite šią retai pasitaikančią progą ir pasinaudokite šiuo mūsų specialiu pasiūlymu.

Merguzėlė (01).

Itališkas labai populiarus lietpaltis, vilnonė kostiumui arba vasariniam paltui medžiaga, 4 jardi gėlėtos šilkinės suknelės medžiagos, 1 nailono skarelė, 1 šilkinė labai graži gėlėta skarelė, 2 poros geriausių nailono kojinių, 1 nepermatomo nailono bliuskutė.

Kaina \$65.00.

Bernužėlis (02).

Nailoniniai spalvoti arba balti viršutiniai marškiniai, 1 terelino kaklaraštis, vilnonė vasariniam kostiumui medžiaga, arba juoda kostiumui medžiaga, 1 specialus labai stiprus Itališkas lietpaltis, viena pora nailono kojinių su 6 mėnesių garantija, 1 be rankovių su kostiumu dėvimas megztukas.

\$65.00.

Jungtinis Merguzėlės ir Bernužėlio siuntinys kainuoja tik \$120.00.

Tebesijunčiam mūsų anksčiau skelbtieji, didelio pasisekimo turėjusieji siuntiniai: V-3 — 10% jardo angl. viln. medž. trims kostiumams už 55 dol.; P-3 — 9 j. trims paltams viln. angl. medžiagos už 60 dol.; N-4 — 16 jardi nepermatomo nailono gražiausių raštų 4 suknelėms už 45 dol.; ir M-13 vertingas augšto kaloriteto maisto siuntinys 22 lbs. už 30 dol.

Prie visų išvardintų siuntinių galima pridėti pageidaujamy dovanų iš mūsų katalogų arba Jūsų pačių supirktų prekių. Jūsų pačių siuntinius išskyspedijuojame iš Londono tik už 12 dolerių, plus faktinės Sovietinio muto išlaidos. Tokius siuntinius galite mums siųsti žemiau nurodytu adresu pažymėdami mūsų tranzitinio sandėlio ženklą: B. O. 11690/64.

BALTIC STORES LTD.

421, Hackney Road

London, E. 2.,

Great Britain

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir gavo parą patvirtintas pristatymas per 3-4 savaites. Visos siunttos registruotos ir apdraustos.

Atstovai: L. Venckus, 7030 Talman Ave., Chicago, Ill., tel. 436-0494; Gaiva, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich.; ir A. Kusinskis, 124 Park Str., Sudbury, Ont., Canada.

Villy pirkimo, nuomavimo taip pat ir dėl visų kitų reikalų Ispanijoje, prašome kreiptis į mūsų atstovą ten: Palanga Properties, Ltd., 24 Calle Monasterio de Poblet, Comarruga, Prov. de Tarragona, Espana.

• Paruoša studijai apie lietuvių ir latvių tautosakinius ryšius. Liepos pradžioje iš Vilniaus į Biržų rajoną išvyko tautosakinių grupė — lituanistikos studentai, vadovaujami Lietuvių literatūros ir kalbos instituto vyr. mokslinio bendradarbio K. Grigo. Įrašinės į magnetofono juostas to krašto dainas, pasakas, patarles, priežodžius, aprašines papročius.

Tai paskutinioji tokia ekspedicija į Latvijos pasienį. Anksčiau tokia medžiaga surinkta iš Akmenės, Mažeikių, Pakruojos, Pasvalio ir kaimyninių Latvijos rajonų. Lietuviai tautosakiniškai drauge su latviais rengiasi išleisti studiją, nušvičiančią lietuvių ir latvių tautosakinius ryšius. (E.)

Taupykite

MIDLAND SAVINGS

MES MOKAME

4 1/2

ANT VISŲ SASKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10.000 apdrausta Federalės valdžios agenturoje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

PRISTATYMAS NEMOKAMAI

ROCHKES MEDICAL ARTS
3213 W. 63rd Street
Tel. WA 5-4787

REBLAKE - ROCHKES APOTHECARY
2421 W. 63rd Street
Tel. HE 4-1500

DIABETINIS MAISTAS IR GAMINIAI
Mes patefonuosime jūsų gydytoją

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETŲ
\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS.
TALPA — 350 SEDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atdara sekmadieniais iki ketvirtadienio 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktadieniais iki šeštadienio vakaro iki 5 valandos ryto.

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausią pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SE 3-4711

Atdara pirmadieniais ir ketvirtadieniais 9-11 val., antradieniais, trečiadieniais, šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmadieniais atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

PAPUOKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylono, tafetą, aksomo, ANGLISKŲ MERŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimajai Sibirią už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill. HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekmadieniais 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmadienį uždaryta

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

Kultūrinė Kronika

• Antrasis Lietuvių katalikų mokslo akademijos Metraščių tomas jau atiduotas spausuvei. Prof. dr. kun. A. Liutmos, SJ, pirmininkaujama ir nariais gausi L.K.M. Akademijs be kas kelinti metai šaukiamų studijinių savo suvažiavimų (pastarieji du buvo Chicagoje 1961 m. ir New York'e 1964 m.) metodiskai ir nuosekliai mūsų moksline literatūrą papildo dar ir imponantiškais savo leidiniais. Pastaraisiais metais be kita ko išleista du didžiuliai "Suvažiavimo darbų" tomai — ketvirtasis ir penktasis. Akademijos užsibrėžtas ir Metraščių leidimas. Pirminis Metraščių tomas išleistas 1965 m. Tame randame keliolikos autorių straipsnius iš įvairių mokslo sričių. Leidinys didelio formato, turi X — 373 psl.

Šiuo metu spausuvei atiduota rinkti ir Metraščių antrojo tomo medžiaga. Iš naujo tomo lobio pažymėtina šių autorių studijos bei straipsniai: Petro Maldeiko "Moderniosios pažangos problemos"; prof. dr. Zenono Ivinskio "Lietuvių tautos rolė Europos istorijoje"; dr. Domo Jasaičio "Sveikatos draudimo ir socialinio saugumo raida kai kuriuose kraštuose"; kun. Vytauto Bagdanavičiaus, MIC, "Lietuviška materialistinė raštija iki Nepriklausomybės paskelbimo. Istorikai filosofinė studija"; kun. dr. Juozapo Vaišnoros, MIC, "Mėginimas Lietuvoje įsteigti Nekalto Prasidėjimo riterių ordiną"; prel. dr. Pauliaus Jatulio ir kitų straipsniai.

• Temos "Krikščionis gyvenime" veikalų serija. Jaučiamas gyvas reikalas išsamesnės religinės literatūros lietuvių kalba. Jos reikia ypatingai šiandien po

II Vatikano visuotinio susirinkimo, kurs inėš naujos šviesos į daugelį svarbių gyvenimo klausimų bei sričių. Jos reikia pasaulio lietuviams, jų savo laiku reikės duoti tėvynėje esantiems broliams, o iš anksto jos nepaarusus, vargu ar tai bus įmanoma.

Prieš keletą metų Romoje lietuvių kunigų būrelis buvo pradėjęs organizuoti tokios literatūros paruošimą ir leidimą. Jų pradėtas darbas kurį laiką buvo tęsiamas Kanadoje ir JAV-se. Dabar gi jau tiek pasistūmėta pirmyn, kad dar šiais metais tikimasi pradėti leisti eilę knygų "Krikščionis gyvenime" vardu. Tai bus lyg dalykinė krikščioniškosios pasaulėžiūros enciklopedija. Numatoma per metus išleisti po 3-4 knygas. Kiekviena knyga bus maždaug 192-240 psl. (13-15 spaudos lankų) su apie 1800 spaudos ženklų puslapyje, kietais viršeliais ir kainuos \$3.00.

Pirmiausia bus spausdinama II Vatikano susirinkimo nutarimai bei dokumentai lietuvių kalba.

Visą darbą globoja laisvojo pasaulio lietuvių vyskupai, o jam vadovauja redakc. kolektyvas su penkiu narių vadovybe, talkininkaujant nemažam skaičiui autorių — bendradarbių.

Veikalų seriją spausdina ir administruoja Lietuvių Enciklopedijos leidėjas Juozas Kapočius. Jos leidėjas yra J. A. Valskybių ir Kanados Lietuvių kunigų vienybė. Serijos leidimui gyvai pritaria ir ryžtasi padėti ją paskleisti lietuviškoje visuomenėje visos lietuviškos vienuolijos ir katalikiškosios organizacijos. Medžiaginei paramai bus telkia-



Tokiam karštyje ir saulėje net prisimerkti tenka... Nuotr. J. Karklio



O kai kas ir prie šimto laipsnių žvalges atviromis akimis...

mi mecenatai ir rėmėjai. Serijai iš anksto renkami pastovūs prenumeratoriai. Šiuo tarpu visais šių leidinių reikalais rašyti šiuo adresu: "Krikščionis gyvenime", Post Office Box 909, Delhi, Ont., Canada.

Šiuo metu jau rašomos knygos tokiomis temomis: Gyvoji liturgija, Zvilgsnis Knygų Knygon, Pasaulietis Bažnyčioje, Krikščionio Dievas, Žmogaus paslaptis (krikščioniškoji žmogaus samprata), Dievas mūmėje, Atsiskyrę broliai stačiatikiai, Kryžaus revoliucija (pirmieji Bažnyčios šimtmečiai), Šių dienų sektos, Krikščionių vienybė, Kunigas per amžius, Didžiosios kelionės Duona (Eucharistija), Kas yra religija?, Meilė XX-me amžiuje, Melstis, bet kaip?, Pašaukimas ir pašaukimai.

Redakcinio kolektyvo vadovė: prel. dr. Vytautas Balčiūnas, dr. Juozas Girnius, kun. dr. Jonas Gutauskas, kun. Stasys Yla, kun. dr. Titas Narbutas.

Prašymas

Šias žinias surinkau iš protokolų, kun. dr. A. Deksnio, kun. dr. J. Prunskio, A. Paškauskienės, kun. K. Barausko, Bronės ir Antano Skirijų užrašų, pasakojimų bei laikraščių iškarpų. Daliai prašytų asmenų iki šiol dar nespėjo atsakyti. Dalies adresų negavau. Nepavyko gauti visų protokolų bei įstatų. Tad šia proga viešai kreipiuosi į visus Chicago Ateitininkų Draugovės narius, prašydamas atsiųsti šio rašinio autoriui (Pasaulio Lietuvių Archyvo adresu: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636) protokolus (pas ką jie yra), įstatus, veiklos fotografijų ir savo atsiminimus. Reikia skubėti surinkti pilną istoriją dabar, nes po ilgesnio laiko ir taip jau daug kam sunku beprisiimti. Jei kas žinotų Amerikoje ankstesnį ateitininkų vienetą už čia aprašytą, malonėkite pranešti tuo pačiu adresu.

Suprantama, kad būtų labai gražu kokia nors forma tą suaktyvinti, kurioje dalyvautų ano vieneto organizatoriai, veikėjai ir nariai. Būtų gražu ir naudinga dabartiniam ateitininkų vienetams užmegzti ryšį su pirmiausio šio krašte vieneto ateitininkais, juos kviečiant į susirinkimus, šventes ir kitus rengimus.

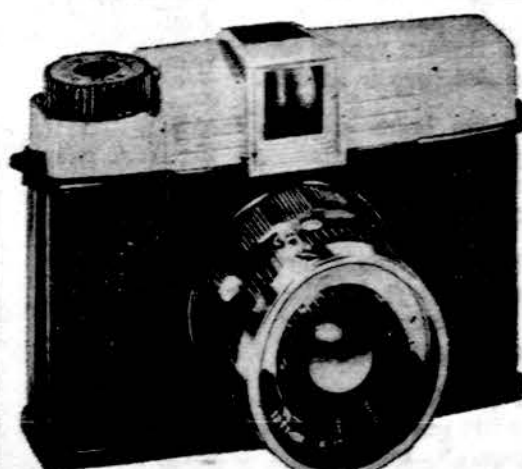
• Sesers Marijos Mercedes tapybės darbai artimiausiu laiku bus išstatyti šiose kolektyvinėse meno parodose: nuo liepos 29 iki 31 d. Tarptautinėse liuteronų sekmadienio mokyklų d.enose, Conrad Hilton viešbutyje, Chicagoje, o nuo rugpjūčio 22 iki 25 d. Dvidešimt septintojo metinėje liturgijos savaitėje San Houston parodų salėje, Houston, Texas.

• Rašytojas J. Grušas vėl vertinamas. J. Grušas, kurio nauja drama "Adomo Brunzos paslaptis" pastatyta Panevėžyje, kritikų pasisakymuose vėl buvo iškeltas į vyraujančią poziciją tarp dabartinių Lietuvos dramaturgų.

LIETUVIŲ VEDAMA NAUJŲ IR VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ PREKYBA
Neptune Motors Inc.
6516 South Western Avenue
CHICAGO, ILL. 60636
Telef. — 925-5121



Išimokėjimais mažų nuosimčių per banką.
Atdara kasdien: Pirm. — Penktad. — 9 iki 9 v. vak. Seštad. nuo 9 iki 5 v. vak. Sekmad. 11 iki 5 v. vak.
Parūpinam. automobiliai pagal kliento reikalavimą.



40 m.

4 1/2 %

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimą sąskaitas.

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

2555 W. 47th St. B.B. PIETKIEWICZ, Prez. Tel. LA 3-1083

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)



VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Seštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. Y.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALLENTOWN, PA.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE 7, N. Y.
CLEVELAND 13, OHIO
CAMDEN, N.J.
SO. BOSTON, MASS.
TRENTON 10, NEW JERSEY
RAHWAY, N. J.

1530 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
314 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
965 BLEECKER STREET
FREEWOOD ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
107 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILLMORE AVENUE
11601 JOS CAMPAY AVENUE
643-47 ALBANY AVENUE
803 GROVE STREET
1200 SOUTH AVENUE
1028 KENDWORTH AVENUE
11339 JOS CAMPAY AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 BETT AVENUE
717 W. GRAND AVE.

IN 7-4445
OR 4-1540
MI 2-2452
OL 7-6320
RE 2-7476
363-0484
PO 8-4897
HE 5-1654
232-2942
DU 5-6560
HU 6-2615
DI 2-4240
TX 5-0700
TO 5-0295
CE 7-5144
HE 5-3568
GR 5-9716
PR 1-0696
TO 8-3880
AN 8-1120
EX 2-0204
381-5997

Restoranas Neringa

LIETUVISKI IR AMERIKONISKI VALGIAI

Atdara kasdien nuo 6:30 val. ryto iki 8 v. v. Sekm. nuo 9v.r. iki 8 v.v.

2632 West 71st St.,

Telef. — 778-9359

sav. Teresė Karvelaitienė — T. J. Aguiar

PETKUS
TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741 2
4330-34 South California Avenue
Telef.: LA 3-0440 ir LA 3-9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PROspect 8-0833 PROspect 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NŪO
MR. NELSON,
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-8335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2814 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIŠNAS

4948 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-8572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

Skaitykite ir platinkite dienr. Drauga.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

LIGIJOS BIELIUKIENĖS NETEKUS

Ligija Sofija Be umavičiūtė-Bieliukienė gimė 1923 m. Henriko ir Marijos (Kozakevičiūtės) Bezumavičių šeimoje. Iš pat jaunų dienų pradėjo svetimų kalbų studijas ir todėl vėliau laisvai kalbėjo septyniomis kalbomis: lietuvių, vokiečių, anglų, prancūzų, rusų, lenkų ir čekų. Aukštąjį mokslą pradėjo Vytauto Didžiojo universitete; vėliau tęsė studijas Muenchene, kur 1948 metais gavo bakalaurės laipsnį (psichologijoje) Liudviko Maximiliano universitete. 1949 m. atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes ir 1954 m. gavo pilietybę. Dirbo New Yorko universiteto ligoninės laboratorijoje. Paskutiniu metu buvo Roosevelt ligoninės kraujo transfuzijų (blood bank) skyriaus.

Pasibaigus II-jam pasauliniam karui, Ligija aktyviai įsijungė į studentų veiklą. Būdama Tarpautinės Studentų sąjungos ir Lietuvių Studentų atstovybės valdybų narė, kreipėsi į amerikiečių zonos valdomuosius organus, siekdama jų paramos studentams išsivijoje, ieškodama galimybių praversti universitetų duris mūsų akademiniams jauniui. Jos pastangomis buvo sudaryta palankios sąlygos lietuviams dirbti organizuotai visose okupacinėse zonose. Nuo 1946 m. pradėjo stipriai veikti lietuvių, pabaltiečių ir egzilių moterų organizacijose.

Ligija Bieliukienė ligi paskutinės valandos šioje žemėje atsidavusiai kėlė mūsų tautos opiusius klausimus laisvojo pasaulio visuomenės tarpe. Savo paskutinėje kalboje Chicagoje GFWC deimantiniame suvažiavime ji pasakė:

„Man yra didelė garbė ir malonumas perduoti jums visoms Lietuvių moterų klubų federacijos, kurią aš turiu garbė čia reprezentuoti, sveikinimus ir geriausius linkėjimus šios GFWC deimantinės sukakties progai.

Pažvelgus į turtingą ir įdomią G. federacijos praeitį, aš noriu pareikšti pagarbą jos steigėjoms, kurių pasiryžimas ir atieties nuvokimas padėjo pamatus, ant kurių sekanti karta gali taip sumaniai ir stipriai kurti.

Šios administracijos siekimai ir principai yra išreikšti ponios M. Hasebrook šūkyje: „Augimas, tarnyba ir laisvė“.

Augimas? Mes visos žinome, kad jis yra nuolatinis ir užtikrintas. Tarnyba? Jungtinės Amerikos Valstybės ir žmonija visad jautė ir dabar jaučia jos naudą. Pagaliau — laisvė. Laisvė turi ypatingą reikšmę visai žmonijai šiose neramiose dienose, kai didelė pasaulio dalis yra raudonojoje vergijoje. Laisvė nėra dovana, bet yra pareiga; ji turi būti puoselėjama, respektuojama ir ginama. Ir tik toji tauta, kurioje vyrauja taika ir teisybė, gali didžiuliu pilnu laisvės didingumu. GFWC atneš daugelį laisvės žibintų ir įvairiais būdais ištiesė laisvės ranką žmonijai per plataus masto švietimo programas. „Care“ paramą bei medicinos pagalbą vargstantiems visame pasaulyje.

Kadangi laisvė ir taika yra neišskiriamos, leiskite man išsireikšti porą žodžių apie taiką. Reikia atminti, kad taika nevi-



Ligija Bieliukienė su Lietuvių moterų klubų federacijos Chicago klubo pirmininke Marija Krauchuniene ir dovanotomis jai klubo valdybos gėlemis. Nuotr. V. Noreikos



Ligija Bieliukienė paskutinėje prieš mirtį nuotraukoje. Ji modeliuoja tautinę General Federation of Women's Clubs deimantiniame suvažiavime Chicagoje.

J. Augustaitytė - Vaičiūnienė

MINIOS PAVALGYDINIMAS

— Man gaila minios, — taip karalius kartą tarė, — Kas duos jai duonos, patalą kelionėje paklos. Ir vakaras į poilsį tamsos vartus atdarė: Gana jai buvo saulės, oro ir giedros.

Aš noriu, kad gausia lietus iš mano rankų Pripilytų ežerus, pagirdytų laukus. O džiaugsmas, atneštas iš mano sustabdyto laiko, Te alkaniesiems tikroji puota amžiams bus.

Nereik skaičiuoti, kiek grūdų į dirvonus pasėjau, Nei rūpinis, kas varpas jų į pėdus rė: Aš duodu tai, ką jau seniau žadėjau — Paversiu akmenis į duoną, angį — į žuvį.

Minia, girdėdavus tik žodį plakatini — Nė tiek, kiek paukštis gal snapely nešt tiesios, Iki dabar tas lygumas ir kalnus mini Ir prašo vyno, duonos ir šviesos.

PRIE VARTŲ

Rodos, būt greičiau savojom rankom juos atkelti, Vietoj laukti, kol jie patys atsikels. Nors šurpu paliet jį žalvarinį šaltį, Tarsi kaktą jau pirmiau išėjusios sesers.

Čia pasėti vasarai jau tenai sudygę, Susitvenkę vešlūs vakaro dažai. Rytas jau tenai sūpuoja metų vygę — Šiaupus vartų oro, saulės ir vandens jau per mažai.

Per aikštelę, nušienautą piūviais mėnesienos, Lig namų namučių taip nebetoli... Ten jau švinta tamsios naktys, gėsta dienos, Čia nutilę, ten jau gieda chorai devyni.

Man išeit sutikus, patys prasikeičia vartai, Apipinti vainiku žalių šviesų. Tai galiu paliudyti kiekvienai kartai, Kad į juos įžengt truputį liūdna ir grasu.

Šeimų vargai Vilijampolėje

Lietuvos žmonės kiek galėdami stengiasi gerinti savo kasdienę buitį, tačiau labai trukdo okupantų įvesta netvarka. Pvz. Vilijampolėje, Kauno priemiestyje, kaip rašoma „Tiesos“ 162 nr. (liepos 13 d.) šitokia padėtis: „Pradėkime nuo gyvenamųjų namų. Virtuvės ir vonios kambariai čia nedideli, tačiau žmonės būna priversti kaip tik juose džiiovinti skalbinius, nes projektuotojai užmiršo specialias patalpas baltiniams džiiovinti namų rūsiuose. Daugumas baltinius džiauna tiesiog balkonuose. Nors namų valdybų darbuotojai tai draudžia, bet kitokios išeities nėra, ypač šeimoms, turinčioms mažų vaikų. Kai pažiūri į tokį namą iš toliau, jis panašus į cirko klouną, išmargintą įvairių spalvų drabužiais. Tokia padėtis yra kiekvieniame naujame name. Tiesa, yra įrengtos specialios kambarėlių baltiniams lauke, bet, viena, jų per mažai, antra, jos yra po atviru dangumi, tad ir naudotis jomis ne visuomet galima.

Jau bus greit treji metai, kai gyvenu naujajame Vilijampolės mikrorajone. Seniai baigta statyba, o aplinkos iki šiol niekas netvarko. Vėjas pučia smėlį, pro mažiausius plyšelius prineša jo į kambarius.

Dešinėje P. Ziberto gatvės pusėje, kur kadaise buvo į žemę įkastos lentos su užrašu: „Čia parodomoji statyba“, šiandien ritorija tarp namų apšėta žole, pasodinti medžiai ir krūmai, prie jų namų pastatyti suoliukai ir pridengti nedideliu stogu. Išasfaltuoti važiavimo ir pėsčiųjų takai. Kitaip sakant, aplinka visiškai sutvarkyta. Kitoje P. Ziberto gatvės pusėje esančiame rajone, kurio gyventojai neturėjo laimės patekti į parodomąsias

DESERTINIAI SŪRIAI

STEFANJA STASIENĖ, Cleveland, Ohio

Desertinių sūrų yra labai daug; čia duosime keletą pačių populiariausių desertinio sūrų rūšių.

1. **Triple Creme Parfait.** Šio sūrio yra keletas rūšių. Tai vėnas š minkštųjų sūrų, kurių yra visa eilė. Čia paminėtas yra geriausias tos kategorijos. Jo paviršius yra oranžinės spalvos su šviesiais ruoželiais. Tai rodo, jog jis nokinamas ant šiaudų. Sūris greitai gendantis, minkštas, lyg standi košė. Pardudamas įpakuotas į apvalias kartonines dėžutes.

2. **Camembert.** Šis sūris dabar gaminamas ir Amerikoje, bet originaliai jis gaunamas iš Prancūzijos. Jo paviršius baltai pilkas, o viduje balta masė. Valgant nereikia nuplauti paviršiaus. Jo skonis priklauso nuo amžiaus bei prinokimo. Visai prinokęs, virsta tirštu kremu.

3. **Italų Fontina.** Kartais vadinamas originaliu vardu Fontina d'Aosta. Jis tikrai premijuotinas, kas liečia jo skonį. Paviršius šviesiai rudas, vidus šviesiai geltonas ir skylėtas. Jo skonis tai tikra kombinacija Emmenthalio, Gruyere ir Port-Salut. Šio sūrio yra daugelis imitacijų, vienos geresnės, kitos prastesnės. Tačiau prie jo skonio greitai galima priprasti ir jį pamėgti. Prekyboje matomas didelis ratas.

4. **English Baby Wensleydale.** Jo yra dvejų rūšių: vienas gaminamas Yorkshire valstybėje (baltos spalvos ir švelnesnis), kitas — daug aštresnis ir tamsios spalvos, nes ilgiau nokinamas. Šie sūriai yra cilindrinės formos (apie 3½ colio aukščio ir sveria apie svarą).

5. **English Stilton.** Tai sūris, kuris pradėtas gaminti jau 18 šimtmečio pradžioje. Galima sakyti, vienas garsiausių pasaulyje, kaip pvz. Roquefort arba Gorgonzola. Jo skonis lyg ir mišinys mėlynyčių su Cheddar. Išvaizda labai imponuojanti, tamsi oda, vidury pilkai žalsvos žymės, o arčiau odos tartum gintarinė spalva.

6. **Bel Paese.** Tai gelsvos spalvos puikus delikatesas. Gardus, itališkas sūris, kurio tėvynė yra Melz miestelis, netoli Milano. Jis minkštas, elastingas ir patrauklus savo skoniu. Jo populiarumas iškilo daugiau paskutiniausio dešimtmečio. Čia jį galima rasti beveik kiekvieniame „supermarkete“. Jį galima drąsiai

pirkti, nes skonis beveik visiems tinkamas ir gerai laikosi. Amerikoje Wisconsin sūrų gamyklos gamina labai panašų sūrį ir visiškai panašiaiame įpakavime jį parduoda. Tai tikrai kopija itališkojo.

7. **Fondue du Raisin.** Kartais šis minkštokas, truputį saldokas ir baltas sūris dar vadinamas La Grappe. Tai lyg vynuoginis, nes jo visas paviršius padengtas vynuogių sėklomis. Jo egzotiška išvaizda labai išsiskiria iš kitų, nes paviršius melsvai juodas.

8. **Prancūzų Chabichou.** Pagamintas iš ožkos pieno. Jis labai populiarus Prancūzijoje. Jo skonis švelnus, gana riebus, trapus ir gana plačiai pasaulyje žinomas. Jį lengva atpažinti iš jo formos. Tai cilindris apie 2½

10. **Teleggio.** Pavadinimas pagal mažą miestelį Lombardijoje. Jis originalus tuo, jog nokinamas olose apie 40 dienų. Tai malonus skonio, minkštas, puikūs aromato, padengtas gana šiurkščiu paviršiumi.

11. **Hable Creme Chantilly.** Šis sūris — aristokratiškas, importuojamas iš Švedijos. Labai švelnus, minkštas, primenąs Camembertą. Pardavinėjamas ½ svaro trikampiuose pakeliuose.

12. **New Yorko Cheddar.** New Yorko pažiba. Šis riebus ir aštraus skonio sūris gaminamas Herkmer apskrityje. Tačiau, kaip žinoma, ir Wisconsin sūrio gamyklos gamina Cheddar sūrį. Šios rūšies sūrų yra daug rūšių, nuo švelniausio iki aštraus.

Prie desertinių sūrų priklauso dar ir šie:

13. **Brie.** Kažkas ši sūrį palygins su mėnuliu, nes toks šviesus, apvalus, didelis, lyg plonas diskas ir greit pranykstantis. Jis gaminamas Normandijoje ir Paryžiaus priemiestyje Brie. Visas sūris sveria nuo 6 iki 8 svarų. Jo paviršius gali būti vaigomas ir yra baltai rusvas su geltonomis, lyg medaus, dėmėmis. Skonis irgi nevienodas nuo švelnaus iki aštraus.

14. **Crema Danica.** Tai visiškai naujas sūris, pradėtas gaminti Danijoje tik 1950 m. Tačiau labai išpopuliarėjo ir beveik visose didesnėse krautuvėse parduodamas. Jis labai panašus į Brie sūrį. Supakuotas panašiai kaip sviestas — pailgom lazdele. Dėžutėje po dvi ir sveria po 6 oz. Turi malonų, saldų aromatą.

15. **Gruyere.** Prancūziškas ir šveicariškas. Atrodo taškuotas ir perdėm su mažom skylutėm. Šviesiai gelsvos spalvos su raukšlėtu rudu paviršium. Šveicarų — saldokas, o prancūzų — aštresnis. Supakuotas trikampiais. Kai kurie jų turi riešutinį skonį, kai kurie — vaisių, todėl šie sūriai populiari, vaikų bei suaugusių mėgiami.

16. **Edam — Olandiškas.** Jį lengva pažinti iš jo apvalios formos ir raudono apvalkalo. Skonis švelnus su riešutiniu prisiskoniui ir truputį sūdytas. Jų yra dvi rūšys: Edam ir Gouda. Pirmasis pagamintas iš lieso pieno, antrasis — iš pilno riebumo pieno.

17. **Port - du - Salut.** Šis sūris pagamintas trapistų vienuolių Prancūzijoje. Čia importuojamas ir turi švelnų skonį. Taip pat ir Danija gamina panašų sūrį, tik aštresniu skoniu. Jis prekyboje matomas pailgiais gabalais, sveriančiais apie 4–5 svarus. Dažniausiai krautuvėse, kurios pardavinėja prancūzų gamybos sūrius, netaiko danų gamybos, ir atvirkščiai.



Laimingos Gemini 10 astronautų žmonos Seabrook'e, Tex., po jų vyry sėkmingo pakilimo erdven. Viršuje — ponis Young, žemiau — ponis Collins.

colio skersmens, 2 colio aukščio ir sveria 3½ oz.

9. **Bleu de Bresse.** Tai mažas, riebus, melsvas sūris, pagamintas iš karvės pieno. Padengtas plonyte oda ir turi minkštą sviestines žymes. Jo skonis švelnus, tačiau pernokęs kietas ir sūrus. Geriausia pirkti mažais kiekiais.

statybas, žmonės ir šiandien braido po smėlį ir žvyrą. Niekas ir negalvoja, kad ir čia reikia apmąstyti teritoriją — pasėti žolę, pasodinti medžių ir krūmų. Tiesa, prieš trejus metus prie kai kurių namų buvo atvežta juoda žemio, po metų jį išlygino, o dar po metų pasėjo žolę, kai kur pasodino medžių ir krūmų. Po jų atvažiavo darbininkai, kurie sa-

kė dirbą kelių ir tiltų eksploatavimui, nužymėjo vietas, įkalė šaligatvių borus, į vidurį pripylė žvyro ir žadėjo netrukus išasfaltuoti. Po to daugiau niekas čia nei jų, nei asfaltuotojų nenatė. Taip iki šiol ir stovi pušiai užbaigti šaligatviai.

Užmiršta čia įrengti ir sporto aikštelę, ypač paaugliams.

J. Žvilt.



Sesuo Perpetua domisi tautodailės parodos eksponatais L.M.K. Federacijos priėmimo-arbatėlėje Jaunimo centre, Chicagoje. Nuotr. V. Noreikos